

PASQYRAT FINANCIARE
MË DHE PËR VITIN E MBYLLUR
MË 31 DHJETOR 2018
(SË BASHKU ME RAPORTIN E
AUDITUESVE TË PAVARUR)

KPMG Albania Shpk
Blvd "Dëshmorët e Kombit"
Kullat Binjake Kulla 1, Kati 13
Tiranë, Shqipëri
+355(4)2274 524
al-office@kpmg.com
kpmg.com/al

Raporti i Audituesve të Pavarur

Për Këshillin Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë

Opinionit

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të Bankës së Shqipërisë ("Banka"), të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2018, pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në kapital dhe pasqyrën e flukseve të parasë për vitin e mbyllur në atë datë, si dhe shënimet për pasqyrat financiare, përfshirë një përmbledhje të politikave të rëndësishme kontabël dhe shënime të tjera shpjeguese.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare bashkëlidhur japin një pamje të vërtetë dhe të drejtë të pozicionit financiar të Bankës më 31 dhjetor 2018, të performancës së saj financiare dhe flukseve të saj të parasë për vitin e mbyllur në atë datë, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF).

Baza për Opinionin

Ne e kryem auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në mënyrë më të detajuar në seksionin e raportit ku jepen *Përgjegjësitë e Audituesve për Auditimin e Pasqyrave Financiare*. Ne jemi të pavarur nga Banka në përputhje me Kodin e Etikës për Profesionistët Kontabël të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël (Kodi i BSNEPK) dhe me Kodin e Etikës të Institutit të Ekspertëve Kontabël të Autorizuar në Shqipëri (Kodi i IEKA), si dhe me kërkesat etike të Ligjit Nr. 10091, datë 5 mars 2009, "Për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të Audituesit Ligjor dhe të Kontabilistit të Miratuar", të ndryshuar, që janë të zbatueshme për auditimin e pasqyrave financiare në Shqipëri, dhe kemi përmbushur përgjegjësitë e tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe me Kodin e BSNEPK dhe Kodin e IEKA.

Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të dhënë një bazë për opinionin tonë.

Informacione të tjera

Drejtimi është përgjegjës për informacionet e tjera. Informacionet e tjera përfshijnë informacionin që jepet në Raportin Vjetor të përgatitur nga drejtimi dhe të aprovuar nga Këshilli Mbikëqyrës në përputhje me Nenin 69, paragrafët 1 deri në 3 të Ligjit Nr. 8269, datë 23 dhjetor 1997 “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar, por këto informacione nuk përfshijnë pasqyrat financiare dhe raportin tonë të audituesve mbi këto pasqyra.

Opinionin ynë mbi pasqyrat financiare nuk mbulon informacionet e tjera dhe ne nuk shprehim ndonjë lloj konkluzioni që jep siguri në lidhje me këto informacione.

Në lidhje me auditimin e pasqyrave financiare, ne kemi përgjegjësinë të lexojmë informacionet e tjera dhe të vlerësojmë nëse këto informacione kanë inkoherenca materiale me pasqyrat financiare apo me njohjen që ne kemi marrë gjatë auditimit ose përndryshe, nëse duket se janë me anomali materiale. Nëse, bazuar në punën e kryer, ne arrijmë në përfundimin se në këto informacione ka një anomali materiale, atëherë ne duhet të raportojmë për këtë fakt. Ne nuk kemi asgjë për të raportuar.

Përgjegjësitë e Drejtimit dhe të Personave të Ngarkuar me Qeverisjen në lidhje me Pasqyrat Financiare

Drejtimi është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të, dhe për ato kontrole të brendshme që drejtimi i gjykon të nevojshme për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare që nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare, drejtimi është përgjegjës për të vlerësuar aftësinë e Bankës për të vazhduar në vijimësi, për të dhënë informacion, nëse është e zbatueshme, për çështjet që kanë të bëjnë me vijimësinë dhe për të përdorur parimin kontabël të vijimësisë.

Ata që janë të ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e Audituesve për Auditimin e Pasqyrave Financiare

Objektivat tona janë që të arrijmë një siguri të arsyeshme lidhur me faktin nëse pasqyrat financiare në tërësi nuk kanë anomali materiale, për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci që një auditim i kryer sipas SNA-ve do të identifikojë gjithmonë një anomali materiale kur ajo ekziston. Anomali mund të vijë si rezultat i gabimit ose i mashtrimit dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose të marra së bashku, pritet që në mënyrë të arsyeshme të influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve të marra bazuar në këto pasqyra financiare.

Si pjesë e auditimit në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e anomalisë materiale, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit në përgjigje të këtyre rreziqeve, dhe marrim evidencë auditimi që është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të siguruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i mos zbulimit të një anomalie materiale si rezultat i mashtrimit është më i lartë se rreziku si rezultat i gabimit, sepse mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehta, falsifikime, përjashtime të qëllimshme, informacione të deformuara, anashkalime të kontrolleve të brendshme.
- Sigurojmë një njohje të kontrollit të brendshëm që ka të bëjë me auditimin me qëllim që të përcaktojmë procedurat e auditimit që janë të përshtatshme sipas rrethanave, por jo për qëllime të shprehjes së një opinionimi mbi efikasitetin e kontrollit të brendshëm të Bankës.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e çmuarjeve kontabël dhe të shpjegimeve përkatëse të bëra nga drejtimi.
- Nxjerrim një konkluzion në lidhje me përshtatshmërinë e përdorimit të bazës kontabël të vijimësisë, dhe bazuar në evidencën e auditimit të marrë, nëse ka një pasiguri materiale në lidhje me ngjarjet ose kushtet, e cila mund të hedhë dyshime të mëdha për aftësinë e Bankës për të vijuar veprimtarinë. Nëse ne arrijmë në përfundimin që ka një pasiguri ne duhet të tërheqim vëmendjen në raportin e audituesve në lidhje me shpjegimet e dhëna në pasqyrat financiare, ose nëse këto shpjegime janë të papërshtatshme, duhet të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit tonë të auditimit. Megjithatë, ngjarje ose kushte të ardhshme mund të bëjnë që Banka të ndërpresë veprimtarinë.
- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, përfshirë informacionet shpjeguese të dhëna, dhe nëse pasqyrat financiare paraqesin transaksionet dhe ngjarjet në to në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

Ne komunikojmë me personat e ngarkuar me qeverisjen, përveç të tjerave, lidhur me qëllimin dhe kohën e auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne mund të identifikojmë gjatë auditimit.

Fatos Beqja
Auditues Ligjor
KPMG Albania Shpk
Blvd "Dëshmorët e Kombit"
Kullat Binjake, Kulla 1, Kati 13
Tiranë, Shqipëri

Gordana Nikushevska
Partnere Auditimi
KPMG DOOEL Skopje
Filip Vtori Makedonski 3
Soravia Center, Kati 7, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

Tiranë, 28 mars 2019

PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR

Në milionë lekë	Shënime	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
AKTIVET			
Paraja dhe balancat me bankat	9	189,967	161,765
Aktive të tregtueshme	13	13,985	14,240
Ari monetar	10	6,992	7,291
Llogari me Fondin Monetar Ndërkombëtar	11	33,512	41,733
Kredi ndaj bankave	12	32,318	39,871
Investime në letra me vlerë	14	247,604	245,375
Aktive të qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara	15	20,195	20,226
Aktive të tjera	16	2,474	2,351
Totali i aktiveve		547,047	532,852
DETYRIMET			
Para në qarkullim	17	286,132	274,685
Detyrime ndaj bankave	18	137,223	146,635
Depozita dhe hua nga palë të treta	19	5,735	4,033
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	20	63,111	35,295
Detyrime ndaj Fondit Monetar Ndërkombëtar	11	23,990	26,751
Detyrime të tjera	21	365	484
Totali i detyrimeve		516,556	487,883
KAPITALI DHE REZERVAT			
Fondi i themelimit		2,500	2,500
Rezervat	22	27,991	42,469
Totali i kapitalit të vet dhe rezervat		30,491	44,969
Totali i detyrimeve, kapitali dhe rezervat		547,047	532,852

Shënimet nga faqja 141 deri në faqen 204 janë pjesë përbërëse e pasqyrave financiare.

Këto pasqyra financiare u miratuan nga Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë më 28 mars 2019 dhe u nënshkruan në emër të tij nga:

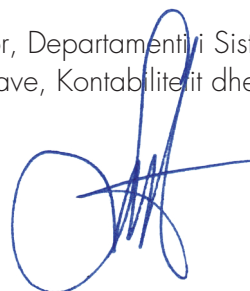
Gent Sejko

Gubernur

Ledia Bregu

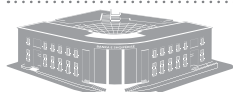
Drejtor, Departamenti i Sistemeve të Pagesave, Kontabilitetit dhe Financës

PASQYRA E FITIMIT OSE HUMBJES DHE E TË ARDHURAVE TË TJERA GJITHËPËRFSHIRËSE

Në milionë lekë	Shënime	2018	2017
Të ardhura nga interesat llogaritur me metodën e interesit efektiv	23	3,421	2,731
Shpenzime për interesa	23	(1,064)	(806)
Të ardhura nga interesat, neto		2,357	1,925
Të ardhura nga tarifa dhe komisione		84	75
Shpenzime për tarifa dhe komisione		(40)	(48)
Të ardhura nga tarifat dhe komisionet, neto		44	27
Të ardhura/(humbje) nga tregtimi, neto	24	177	(1,400)
Humbje/(të ardhura) të tjera, neto	25	(140)	568
Humbje neto nga ndryshimi në vlerën e drejtë të arit monetar	10	(299)	(225)
Humbje neto nga ndryshimet e kurseve të këmbimit	22	(14,106)	(12,855)
Totali i të ardhurave		(11,967)	(11,960)
Humbje neto nga zhvlerësimi i instrumenteve financiare	8(C)(vi)(b)	(1)	-
Shpenzime për personelin	26	(1,363)	(1,306)
Shpenzime zhvlerësimi dhe amortizimi	15	(377)	(455)
Shpenzime të tjera të përgjithshme dhe administrative		(613)	(611)
Rezultati neto për periudhën	27	(14,321)	(14,332)
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse:			
Zëra që janë riklasifikuar apo mund të riklasifikohen në fitim ose humbje			
Instrumente borxhi me VDATGJ – ndryshimi neto në vlerën e drejtë	22	432	-
Aktive financiare të vlefshme për shitje – ndryshimi neto në vlerën e drejtë	22	-	(736)
Humbje të tjera gjithëpërfshirëse për vitin, pas tatimit		432	(736)
Totali i humbjes gjithëpërfshirëse për vitin		(13,889)	(15,068)

Shënimet nga faqja 141 deri në faqen 204 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL

Në milionë lekë	Kapitali	Rezerva ligjore	Rezerva e rivlerësimit	Rezerva për vlerën e drejtë	Rezerva të tjera	Rezerva e tranzicionit	Fitimi i pasqepëndarë	Totali
Gjendja më 1 janar 2017	2,500	12,500	23,240	531	16,548	5,619	-	60,938
Totali i të ardhurave gjithëpërfshirëse	-	-	-	-	-	-	(14,332)	(14,332)
Rezultati neto për periudhën	-	-	-	-	-	-	-	-
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	(736)	-	-	-	(736)
Rezerva për vlerën e drejtë (aktive financiare të vlefshme për shitje)	-	-	-	(736)	-	-	-	(736)
Totali i të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pas tatimit	-	-	-	(736)	-	-	(14,332)	(15,068)
Totali i humbjeve gjithëpërfshirëse	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontributet dhe shpërndarjet	-	-	-	-	-	-	-	-
Shpërndarë Qeverisë Shqiptare (Shënimi 20)	-	-	-	-	(14)	-	(887)	(901)
Totali i kontributeve dhe shpërndarjeve	-	-	-	-	(14)	-	(887)	(901)
Rishpërndarje e rezervës së tranzicionit dhe rezervave të tjera (Shënimi 22)	-	-	(15,247)	-	5,619	(5,619)	-	-
Transferime në rezerva (Shënimi 22)	-	-	-	-	28	-	15,219	-
Gjendja më 31 dhjetor 2017	2,500	12,500	7,993	(205)	22,181	-	-	44,969
Korrigjime nga zbatimi për herë të parë i SNRF 9, pas tatimit (Shënimi 8(B))	-	-	-	14	(27)	-	-	(13)
Gjendja e riparaqitur më 1 janar 2018	2,500	12,500	7,993	(191)	22,154	-	-	44,956
Totali i të ardhurave gjithëpërfshirëse	-	-	-	-	-	-	(14,321)	(14,321)
Rezultati neto për periudhën	-	-	-	-	-	-	-	-
Të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-	432	-	-	-	432
Rezerva për vlerën e drejtë (instrumente borxhi)	-	-	-	432	-	-	-	432
Totali i të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pas tatimit	-	-	-	432	-	-	(14,321)	(13,889)
Totali i të ardhurave gjithëpërfshirëse	-	-	-	432	-	-	-	432
Kontributet dhe shpërndarjet	-	-	-	-	-	-	-	-
Shpërndarë Qeverisë Shqiptare (Shënimi 20)	-	-	-	-	(54)	-	(522)	(576)
Totali i kontributeve dhe shpërndarjeve	-	-	-	-	(54)	-	(522)	(576)
Transferime në rezerva (Shënimi 22)	-	-	(14,843)	-	-	-	14,843	-
Gjendja më 31 dhjetor 2018	2,500	12,500	(6,850)	241	22,100	-	-	30,491

Shënimet nga faqja 141 deri në faqen 204 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

PASQYRA E FLUKSEVE TË MJETEVE MONETARE

Në milionë lekë	Shënime	2018	2017
Flukset e parave nga aktivitetet operative			
Rezultati neto për periudhën		(14,321)	(14,332)
Rregullime për:			
Zhvierësim dhe amortizim	15	377	455
Humbja neto nga zhvierësimi i instrumenteve financiare	7(A)	1	-
Të ardhura nga interesat, neto	23	(2,357)	(1,925)
Të ardhura nga tregtimi, neto	24	(177)	1,400
Humbje/(Fitimi) nga shitja e letrave me vlerë të investimit	25	169	(533)
Humbje neto nga ndryshimi në vlerën e drejtë të arit monetar	10	299	225
Humbje neto nga ndryshimet e kurseve të këmbimit	22	14,106	12,855
Provizione	21	11	25
		(1,892)	(1,830)
Ndryshime në:			
Aktive të tregtueshme		432	541
Llogaritë me Fondin Monetar Ndërkombëtar		7,210	(319)
Kredi dhe depozita ndaj/me bankat		3,234	(9,937)
Aktive të tjera		(123)	(4,235)
Para në qarkullim		11,447	15,864
Detyrime ndaj bankave		(4,804)	(3,930)
Depozita dhe hua ndaj palëve të treta		1,715	726
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore		29,595	16,511
Detyrime ndaj Fondit Monetar Ndërkombëtar		(2,391)	(665)
Detyrime të tjera		(104)	2,686
		44,319	15,412
Interesa të arkëtuara		3,943	3,287
Interesa të paguara		(1,042)	(770)
Para neto nga aktivitetet operative		47,220	17,929
Flukset e parave nga aktivitetet investuese			
Blerje të letrave me vlerë të investimit		(338,331)	(279,324)
Arkëtime nga shitja dhe maturimi i letrave me vlerë të investimit		324,632	320,158
Blerje të aktiveve të qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara		(347)	(76)
Para neto (të përdorura)/nga aktivitetet investuese		(14,046)	40,758
Flukset e parave nga aktivitetet financuese			
Fitimi për t'u shpërndarë Qeverisë Shqiptare	20	(901)	(908)
Para neto të përdorura në aktivitetet financuese		(901)	(908)
Rritja në para dhe ekuivalentet e saj gjatë vitit		32,273	57,779
Paraja dhe ekuivalentet e saj në fillim të vitit		161,765	105,490
Efekt i ndryshimit të kurseve të këmbimit mbi paranë gjendje		(8,390)	(1,504)
Paraja dhe ekuivalentet e saj në fund të vitit	9	185,648	161,765

Shënimet nga faqja 141 deri në faqen 204 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

SHËNIME MBI PASQYRAT FINANCIARE MË DHE PËR VITIN E MBYLLUR MË 31 DHJETOR 2018

(të gjitha shumat janë në milionë lekë, nëse nuk shprehet ndryshe)

1. INFORMACION I PËRGJITHSHËM

Banka e Shqipërisë ('Banka') është Banka Qendrore e Republikës së Shqipërisë, që ushtron veprimtarinë e saj në përputhje me Ligjin nr. 8269, datë 23.12.1997 'Për Bankën e Shqipërisë'. Në zbatim të këtij ligji, detyrat kryesore të Bankës së Shqipërisë janë si vijon:

- të hartojë, të miratojë dhe të zbatojë politikën monetare të Republikës së Shqipërisë, në përputhje me objektivin e saj kryesor;
- të hartojë, të miratojë dhe të zbatojë regjimin e këmbimit valutor, si dhe politikën e kursit të këmbimit të valutave në Republikën e Shqipërisë;
- të licencojë ose të revokojë licencat e bankave dhe të mbikëqyrë veprimtarinë e tyre bankare, me qëllim që të sigurojë stabilitetin e sistemit bankar;
- të disponojë dhe të administrojë rezervat e saj valutore;
- të veprojë me cilësinë e bankierit, këshilltarit dhe të agjentit fiskal për Qeverinë e Republikës së Shqipërisë; dhe
- të nxisë funksionimin normal të sistemit të pagesave.

Banka i nënshtrohet ligjeve të miratuara nga Kuvendi i Republikës së Shqipërisë dhe ligjit 'Për Bankën e Shqipërisë'.

2. BAZAT E PËRGATITJES

Këto pasqyra financiare janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ('SNRF').

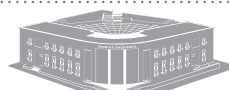
Këto janë pasqyrat e para financiare të Bankës në të cilat është aplikuar SNRF 9 'Instrumentet Financiare' dhe SNRF 1.5 'Të ardhurat nga kontratat me klientët'. Ndryshimet kryesore në politikat kontabël përshkruhen në shënimin 6.

3. MONEDHA FUNKSIONALE DHE E PREZANTIMIT

Këto pasqyra financiare paraqiten në Lek Shqiptar ('Lekë'), e cila është monedha funksionale e Bankës. Nëse nuk është shënuar ndryshe, të gjitha shumat janë rrumbullakosur në milionin më të afërt.

4. BAZA E MATJES

Këto pasqyra financiare janë përgatitur mbi bazën e kostos historike, përveç sa më poshtë:

Zëri	Baza e matjes
Ari Monetar	Vlerë e drejtë
Instrumente financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit dhe humbjes (VDN-FH)	Vlerë e drejtë
Instrumentet financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (VDATGJ) (e zbatueshme nga 1 janari 2018)	Vlerë e drejtë
Aktivitetet financiare të vlefshme për shitje (e zbatueshme para 1 janarit 2018)	Vlerë e drejtë

5. PËRDORIMI I VLERËSIMEVE DHE GJYKIMEVE

Në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të, drejtimi i Bankës ka bërë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe në shumat e raportuara të aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të ndryshojnë nga ato të vlerësuara. Vlerësimet dhe supozimet shqyrtohen në mënyrë të vazhdueshme.

Rishikimet e vlerësimeve njihen në mënyrë prospektive.

(A) Gjykime

Informacioni për gjykimet e bëra në zbatimin e politikave kontabël, që ka një ndikim domethënës në shumat e njohura në pasqyrat financiare, është i përfshirë në shënimet e mëposhtme:

- E zbatueshme vetëm për vitin 2018:
 - Shënimi 7(A)(ii) dhe Shënimi 8(A) - klasifikimi i aktiveve financiare: vlerësimi i modelit të biznesit sipas të cilit mbahen aktivet dhe vlerësimi nëse kushtet kontraktuale të aktivitetit financiar janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit mbi shumën e principalit të papaguar.
 - Shënimi 8(E)(vi)(a): përcaktimi i kriterëve për të vlerësuar nëse rreziku i kredisë nga aktivi financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, përcaktimi i metodologjisë për përfshirjen e informacionit mbi të ardhmen në matjen e Humbjeve të Pritshme nga Krediti (HPK) dhe përzgjedhja dhe miratimi i modeleve të përdorura për të matur HPK-të.
- E zbatueshme për 2018 dhe 2017:
 - Shënimi 7(B) Para në qarkullim: klasifikimi i parasë në qarkullim si një detyrim financiar; dhe
 - Shënimi 7(G) Ari monetar: matja e arit monetar me vlerë të drejtë, duke njohur ndryshimet në vlerën e drejtë në fitim ose humbje.

B. Supozimet dhe pasiguritë e vlerësimit

Informacioni mbi supozimet dhe pasiguritë e vlerësimit, të cilat kanë rrezik domethënës të rezultojnë në një rregullim material në periudhën e mbyllur më 31 dhjetor 2018 paraqitet në shënimet e mëposhtme:

- E zbatueshme vetëm për vitin 2018:
 - Shënimi 8(E)(vi)(a) - zhvlerësimi i instrumenteve financiare: përcaktimi i të dhënave për modelin e matjes të HPK-ve, përfshirë informacionin mbi të ardhmen.
- E zbatueshme për 2018 dhe 2017:
 - Shënimi 7(A)(vi) - përcaktimi i vlerës së drejtë të instrumenteve financiare mbështetur në të dhëna të rëndësishme të pavrojtueshme; dhe
 - Shënimi 7(A)(vii) - zhvlerësimi i instrumenteve financiare: supozimet kryesore të përdorura në vlerësimin e flukseve të rikuperueshme monetare.

6. NDRYSHIME NË POLITIKAT KONTABËL

Banka ka zbatuar për herë të parë SNRF 9 (Shih (A)) dhe SNRF 15 (Shih (B)) nga 1 janari 2018. Një numër standardesh të reja janë të zbatueshëm nga 1 janari 2018, por nuk kanë efekt material mbi pasqyrat financiare të Bankës. Efekti i zbatimit fillestar të këtyre standardeve është i kufizuar tek SNRF 9 ka të bëjë kryesisht me sa më poshtë:

- ndryshime në kategoritë e klasifikimit dhe të matjes të aktiveve dhe detyrimeve financiare (Shënimi 8(A));
- rritje e humbjeve nga zhvlerësimi të njohura për aktivet financiare (Shënimi 8(B)); dhe
- shënime shpjeguese shtesë në lidhje me SNRF 9 (Shënimet 7(A), 8(A), 8(B) dhe 8(E) (vi)(a)).

Përveç ndryshimeve të mëposhtme, Banka ka zbatuar në mënyrë konsistente politikat kontabël të paraqitura në Shënimin 7, për të gjitha periudhat e paraqitura në këto pasqyra financiare.

A. SNRF 9 Instrumentet Financiare

SNRF 9 përcakton kërkesat për njohjen dhe matjen e aktiveve financiare, detyrimeve financiare dhe të disa kontratave për të blerë ose shitur zëra jo-financiare. Ky standard zëvendëson SNK 39 Instrumentet Financiare: Njohja dhe Matja. Kërkesat e SNRF 9 paraqesin një ndryshim të rëndësishëm nga SNK 39. Standardi i ri sjell ndryshime thelbësore në kontabilizimin e aktiveve financiare dhe në disa aspekte të kontabilizimit të detyrimeve financiare.

Si rezultat i zbatimit të SNRF 9, Banka ka zbatuar ndryshimet pasuese në SNK 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare, të cilat kërkojnë paraqitje të veçantë në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse të interesit të llogaritur duke përdorur metodën e interesit efektiv.

Përveç kësaj, Banka ka zbatuar ndryshimet pasuese në SNRF 7 Instrumentet Financiare: Dhënia e informacioneve shpjeguese, që zbatohen për dhënien e informacioneve shpjeguese për vitin 2018, por nuk janë zbatuar për informacionin krahasues.

Ndryshimet kryesore në politikat kontabël të Bankës që rrjedhin nga zbatimi i SNRF 9 janë përmbledhur më poshtë. Ndikimi i plotë i miratimit të standardit është paraqitur në Shënimin 8(A) dhe 8(B).

Klasifikimi i aktiveve financiare dhe detyrimeve financiare

SNRF 9 përmban tre kategori kryesore të klasifikimit të aktiveve financiare: matur me kosto të amortizuara (KA), me vlerë të drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (VDATGJ) dhe me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit dhe humbjes (VDNFH). Klasifikimi sipas SNRF 9 përgjithësisht bazohet në modelin e biznesit sipas të cilit menaxhohet një aktiv financiar dhe mbi flukset e tij monetare kontraktuale. Standardi eliminon kategoritë e mëparshme të SNK 39, të mbajtura deri në maturim, hua dhe të arkëtueshme dhe të vlefshme për shitje. Për sqarime se si Banka klasifikon aktivet financiare sipas SNRF 9 shih Shënimin 7(A)(ii).

SNRF 9 ruan gjerësisht kërkesat ekzistuese të SNK 39 për klasifikimin e detyrimeve financiare. Për sqarime se si Banka klasifikon detyrimet financiare sipas SNRF 9, shih Shënimin 7(A)(ii).

Zhvlerësimi i instrumenteve financiare

SNRF 9 zëvendëson modelin e 'humbjeve të ndodhura' të SNK 39 me një model të 'humbjeve të pritshme të kreditit'. Modeli i ri i zhvlerësimit zbatohet gjithashtu edhe për disa lloj angazhime huash dhe kontrata garancie financiare, por jo për investimet në instrumente kapitali.

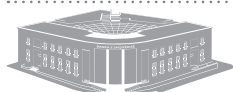
Sipas SNRF 9, humbjet nga krediti njihen më herët sesa sipas SNK 39. Për sqarime se si Banka zbaton kërkesat për zhvlerësim të SNRF 9, shih Shënimin 7(A)(vii).

Tranzicioni

Ndryshimet në politikat kontabël që rezultojnë nga zbatimi i SNRF 9 janë zbatuar në mënyrë retrospektive, përveç siç përshkruhet më poshtë:

- Periudhat krahasuese nuk janë rishikuar. Diferencat në vlerën kontabël të aktiveve financiare dhe detyrimeve financiare që rezultojnë nga zbatimi i SNRF 9 janë njohur në rezerva më 1 janar 2018. Rrjedhimisht, informacioni i paraqitur për vitin 2017 nuk pasqyron kërkesat e SNRF 9 dhe për këtë arsye nuk është i krahasueshëm me informacionin e paraqitur për vitin 2018 sipas SNRF 9.

Banka përdori përjashtimin për të mos riparaqitur periudhat krahasuese, por duke pasur parasysh se ndryshimet e bëra nga SNRF 9 në SNK 1 parashtruan kërkesën për të paraqitur "të ardhurat nga interesi të llogaritura duke përdorur normën efektive të interesit" si një zë i veçantë në pasqyrën e fitimit ose humbjes

dhe ATGJ, Banka ka ndryshuar përshkrimin e zërit nga "të ardhurat nga interesi" të raportuara në 2017 në 'të ardhurat nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën e interesit efektiv'.

- Përcaktimi i modelit të biznesit brenda të cilit mbahet një aktiv financiar është bërë në bazë të fakteve dhe të rrethanave që kanë ekzistuar në datën e zbatimit fillestar.
- Nëse një letër me vlerë borxhi ka shfaqur rrezik të ulët të kreditit në datën e zbatimit fillestar të SNRF 9, atëherë Banka ka supozuar që rreziku i kreditit mbi aktivin nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja e tij fillestare.

Për më shumë informacion dhe detaje mbi ndryshimet dhe efektet që rrjedhin nga zbatimi i SNRF 9, shih Shënimin 7(A), 8(A), 8(B) dhe 8(E).

B. SNRF 15 Të ardhurat nga kontratat me klientët

SNRF 15 vendos një kuadër gjithëpërfshirës për të përcaktuar nëse, sa dhe kur njihen të ardhurat. Ai zëvendësoi SNK 18 Të Ardhurat, SNK 11 Kontratat e Ndërtimit dhe interpretimet përkatëse.

Banka fillimisht zbatoi SNRF 15 më 1 janar 2018 në mënyrë retrospektive, në përputhje me SNK 8 pa zbatuar ndonjë nga lehtësitë praktike. Koha ose shumata e të ardhurave nga komisionet dhe tarifat e Bankës nuk u ndikua nga zbatimi SNRF 15.

7. POLITIKA TË RËNDËSISHME KONTABËL

Banka ka zbatuar në mënyrë konsistente politikat e mëposhtme kontabël në të gjitha periudhat e paraqitura në këto pasqyra financiare.

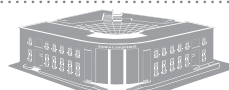
Disa shumata krahasuese në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse janë riklasifikuar si rezultat i riparimit të disa zërave në fitim ose humbje (Shënimi 24).

A. Instrumentet financiare

(i) Njohja dhe matja fillestare

Banka fillimisht njeh huatë dhe paradhëniet dhe depozitat në datën në të cilën lindin. Të gjitha instrumentet e tjera financiare (përfshirë blerjet dhe shitjet e zakonshme të aktiveve financiare) njihen në datën e tregtimit, që është data në të cilën Banka bëhet palë në kushtet kontraktuale të instrumentit.

Një aktiv ose detyrim financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë plus kostot e transaksionit që lidhen drejtpërdrejt me blerjen ose emetimin e tij, për zërat jo me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit dhe humbjes.

(ii) Klasifikimi

Aktivitet financiar - Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018

Në njohjen fillestare, një aktiv financiar klasifikohet si i matur me: koston e amortizuar (KA), vlerën e drejtë nëpërmjet të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (VDATGJ) ose vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes (VDNFH).

Një aktiv financiar matet me kosto të amortizuar nëse plotëson dy kushtet e mëposhtme dhe nuk është i përcaktuar të matet me VDNFH:

- aktivi mbahet sipas një modeli biznesi, objektivi i të cilit është mbledhja e flukseve monetare kontraktuale; dhe,
- kushtet kontraktuale të aktivitet financiar gjenerojnë në datat e caktuara flukse monetare, të cilat përbëjnë vetëm pagesa të principalit dhe interesit (VPPI) mbi principalin e papaguar.

Një instrument borxhi matet me VDATGJ nëse plotëson dy kushtet e mëposhtme dhe nuk është i përcaktuar të matet me VDNFH:

- aktivi mbahet në një model biznesi, objektivi i të cilit arrihet nëpërmjet mbledhjes së flukseve monetare kontraktuale dhe nga shitja e aktiveve financiare; dhe
- kushtet kontraktuale të aktivitet financiar shkaktojnë në datat e caktuara flukse monetare, të cilat janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit (VPPI) mbi shumën e principalit të papaguar.

Të gjithë aktivitet e tjera financiare klasifikohen si të matur me VDNFH.

Vlerësimi i modeleve të biznesit

Banka vlerëson objektivat e modeleve të biznesit sipas të cilave menaxhohet një aktiv në nivel portofoli sepse kjo reflekton mënyrën më të mirë sesi menaxhohet biznesi dhe si informacioni i paraqitet drejtimit. Informacioni i vlerësuar përfshin:

- politikat dhe objektivat e përcaktuara të portofolit dhe zbatimi i tyre në praktikë. Në veçanti, nëse strategjia e drejtimit fokusohet në përfitimin e të ardhurave kontraktuale nga interesi, mbajtjen e një profili të veçantë të normës së interesit, përputhjen e kohëzgjatjes së aktiveve financiare me kohëzgjatjen e detyrimeve që financojnë këto aktive ose realizimin e flukseve monetare nëpërmjet shitjes së aktiveve;
- si vlerësohet performanca e portofolit dhe si i raportohet kjo performancë drejtimit të Bankës;
- rreziqet që ndikojnë në performancën e modeleve të biznesit (dhe të aktiveve financiare të mbajtura brenda këtij modeli biznesi) dhe si menaxhohen këto rreziqe;
- si kompensohen menaxherët e portofoleve - p.sh. nëse kompensimi

- bazohet në vlerën e drejtë të aktiveve të menaxhuara ose në flukset e mjeteve monetare kontraktuale të mbledhura; dhe
- frekuencën, volumin dhe kohën e shitjeve për periudhat e kaluara, arsyet e të tilla shitjeve dhe pritshmëritë për aktivitetin e ardhshëm të shitjeve. Megjithatë, informacioni mbi shitjet nuk merret parasysh i izoluar, por si pjesë e vlerësimit të përgjithshëm se si arrihen nga Banka objektivat e përcaktuara për menaxhimin e aktiveve financiare dhe si realizohen flukset e mjeteve monetare të ardhshme.

Aktivet financiare të cilat mbahen për tregtim dhe performanca e të cilëve vlerësohet në bazë të vlerës së drejtë, maten me VDNFH, sepse këto aktive nuk mbahen as për mbledhjen e flukseve monetare kontraktuale, as për mbledhjen e flukseve kontraktuale dhe shitjen e aktiveve financiare.

Vlerësimi nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit (VPPI)

Për qëllimet e këtij vlerësimi, 'principalit' përcaktohet si vlera e drejtë e aktivitetit financiar në njohjen fillestare. 'Interesi' përkufizohet si shpërblim për vlerën në kohë të parasë dhe për rrezikun e kreditit që lidhet me shumën e principalit të papaguar gjatë një periudhe të caktuar kohore dhe për rreziqet dhe kostot e tjera bazë të huadhënies (p.sh. rreziku i likuiditetit dhe kostot administrative) si dhe marzhin e fitimit.

Për të vlerësuar nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm VPPI, Banka merr në konsideratë kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo përfshin vlerësimin nëse aktivi financiar përmban një kusht kontraktual që do të ndryshonte kohën dhe shumën e flukseve monetare kontraktuale të tillë që nuk do të përmbushte këtë kusht. Në kryerjen e vlerësimit Banka konsideron:

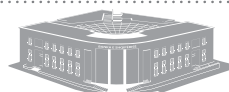
- ngjarje të kushtëzuara që do të ndryshonin shumën dhe kohën e pagesës së flukseve monetare;
- karakteristikat e borxhit;
- kushtet e parapagesës dhe zgjatjes së kontratës; dhe
- karakteristika që modifikojnë elementin e vlerës në kohë të parasë - p.sh. rishikimi periodik i normave të interesit.

Riklasifikimet

Aktivet financiare nuk riklasifikohen pas njohjes së tyre fillestare, përveçse në periudhën pasi Banka ndryshon modelin e biznesit për menaxhimin e aktiveve financiare.

Aktivet financiare - Politika e zbatueshme para 1 janarit 2018

Banka i klasifikonte aktivet financiare në një nga kategoritë e mëposhtme:

- të vlefshme për shitje;
- kredi dhe të arkëtueshme; dhe
- me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes

Shih (C), (D), (E), (F).

Detyrimet financiare

Banka i klasifikonte detyrimet e veta financiare si të matura me koston e amortizuar, ose me VDNFH. Shih (B), (D) dhe (H).

(iii) Çregjistrimi

Aktivitetet financiare

Banka çregjistron një aktiv financiar kur të drejtat kontraktuale mbi flukset monetare nga aktivi financiar kanë skaduar, ose kur transferon të drejtat për të marrë flukse monetare kontraktuale në një transaksion me anë të të cilit kryesisht të gjithë rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së aktivitetit financiar transferohen, ose me anë të të cilit Banka as nuk transferon dhe as mbar të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk mbar kontrollin e aktivitetit financiar.

Në çregjistrimin e një aktivi financiar, diferenca mes vlerës kontabël të aktivitetit (ose vlerës kontabël të caktuar pjesës së aktivitetit të çregjistruar) dhe shumës së: (i) vlerës së arkëtuar (përfshirë çdo aktiv të ri të përfituar minus çdo detyrim të ri të marrë përsipër), dhe (ii) çdo fitimi ose humbjeje të akumuluar që është njohur në të ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse (ATGJ) njihet si fitim ose humbje. Çdo interes në aktivitetet financiare të transferuara, që kualifikohet për çregjistrim, i mbajtur ose i krijuar nga Banka, njihet si një aktiv apo detyrim i veçantë.

Banka hyn në transaksione nëpërmjet të cilave transferon aktivitetet e njohura në pasqyrën e pozicionit financiar, por mban të gjithë ose pjesën thelbësore të rreziqeve dhe të përfitimeve të aktiveve të transferuara ose një pjesë të tyre. Në raste të tilla aktivitetet e transferuara nuk çregjistrohen. Të tillë transaksione janë huadhënia e letrave me vlerë dhe transaksionet e shitjes dhe riblerjes së letrave me vlerë.

Për transaksionet në të cilat Banka nuk mban e as nuk transferon pjesën thelbësore të rreziqeve dhe përfitimeve të pronësisë të një aktivi financiar dhe ruan kontrollin mbi këtë aktiv, Banka vazhdon ta njohë aktivin deri në masën që vijon përfshirjen, e përcaktuar nga niveli i ekspozimit ndaj ndryshimeve në vlerën e aktivitetit të transferuar.

Detyrimet financiare

Banka çregjistron një detyrim financiar kur detyrimet kontraktuale janë përmbushur, anuluar apo kanë skaduar.

*(iv) Modifikimi i aktiveve dhe detyrimeve financiare**Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018**Aktivet financiare*

Nëse kushtet e një aktivi financiar modifikohen, Banka vlerëson nëse flukset monetare të aktivitetit të modifikuar janë thelbësisht të ndryshme. Nëse flukset monetare janë thelbësisht të ndryshme, atëherë të drejtat kontraktuale për flukset monetare nga aktivi financiar fillestar konsiderohen se kanë skaduar. Në këtë rast, aktivi financiar origjinal çregjistrohet (shih (iii)) dhe një aktiv financiar i ri njihet me vlerën e drejtë.

Nëse flukset monetare të aktivitetit të modifikuar, të matur me kosto të amortizuar nuk janë thelbësisht të ndryshme, atëherë modifikimi nuk rezulton në çregjistrimin e aktivitetit financiar. Në këtë rast, Banka rillogarit vlerën kontabël bruto të aktivitetit financiar dhe njih shumën që vjen nga rregullimi i vlerës kontabël bruto si fitim ose humbje nga modifikimi në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve. Nëse një modifikim i tillë kryhet për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit (shih (vii)), atëherë fitimi ose humbja paraqiten së bashku me humbjet nga zhvlerësimi. Në raste të tjera, ajo paraqitet si e ardhur nga interesi (shih 7(L)).

Detyrimet Financiare

Banka çregjistron një detyrim financiar, kur kushtet e tij janë modifikuar dhe flukset monetare të tyre janë thelbësisht të ndryshme. Në këtë rast njihet një detyrim i ri financiar me vlerë të drejtë bazuar në kushtet e modifikuara. Diferenca midis vlerës kontabël të aktivitetit që çregjistrohet dhe detyrimit të ri financiar me terma të modifikuara njihet në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve.

Nëse modifikimi i një detyrimi financiar nuk njihet si çregjistrim, atëherë kostoja e amortizuar e detyrimit rillogaritet duke skontuar flukset monetare të modifikuara me normën fillestare të interesit efektiv dhe fitimi ose humbja që rezulton njihet në fitim ose humbje.

(v) Kompensimi (netimi)

Aktivet financiare dhe detyrimet financiare kompensohen dhe paraqiten për shumën neto në pasqyrën e pozicionit financiar kur, dhe vetëm kur Banka ka të drejtën ligjore për të kompensuar shumat dhe synon t'i shlyejë ato në bazë neto ose të njohë aktivin dhe të shlyejë detyrimin njëkohësisht.

Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në bazë neto vetëm atëherë kur lejohet nga SNRF-të, ose për fitimet dhe humbjet e krijuara nga një grup transaksionesh të ngjashme, si për shembull ato që lidhen me aktivitetin tregtar të Bankës.

(vi) Matja e vlerës së drejtë

'Vlera e drejtë' është çmimi që do të arkëtohej nga shitja e një aktivi ose që do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut, në datën e matjes në një treg kryesor ose, në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm tek i cili Banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një pasivi pasqyron rrezikun e tij të mosekzekutimit.

Kur është e mundur, Banka mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në një treg aktiv për atë instrument. Një treg quhet "aktiv", në qoftë se transaksionet për aktivin ose detyrimin ndodhin me frekuencë dhe vëllim të mjaftueshëm për të siguruar informacion mbi çmimet në vazhdimësi. Nëse nuk disponohet një kuotim çmimi në një treg aktiv, atëherë Banka përdor teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e të dhënave të vrojtueshme dhe minimizojnë përdorimin e të dhënave jo të vrojtueshme. Teknika e zgjedhur përmbledh të gjithë faktorët që pjesëmarrësit e tregut do të marrin në konsideratë për përcaktimin e çmimit të një transaksioni.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar në njohjen fillestare normalisht është çmimi i transaksionit – pra vlera e drejtë e shumës së paguar ose të arkëtuar. Nëse Banka përcakton se vlera e drejtë në njohjen fillestare ndryshon nga çmimi i transaksionit dhe vlera e drejtë nuk evidentohet as nëpërmjet një çmimi të kuotuar në një treg aktiv duke iu referuar një aktivi ose detyrimi identik, dhe as nuk bazohet në një teknikë vlerësimi që përdor vetëm të dhëna nga tregje të vrojtueshme, atëherë instrumenti financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë, rregulluar për të shtyrë në kohë ndryshimin midis vlerës së drejtë të njohjes fillestare dhe çmimit të transaksionit. Në periudhat në vijim, kjo diferencë njihet si fitim ose humbje në baza të përshtatshme përgjatë jetës së instrumentit, por jo më vonë se momenti kur vlerësimi është i mbështetur plotësisht nga të dhëna të vrojtueshme në treg ose kur transaksioni mbyllet.

Në qoftë se një aktiv ose detyrim i matur me vlerë të drejtë ka një çmim oferte dhe një çmim kërkese, atëherë Banka vlerëson aktivet dhe pozicionet në blerje sipas çmimit të ofertës dhe detyrimet dhe pozicionet në shitje sipas çmimit të kërkesës.

Vlera e drejtë e një depozite në të parë është jo më pak se shumata e pagueshme në të parë, e skontuar prej datës së parë në të cilën shumata mund të kërkohet për t'u paguar.

Banka njuh transferimin ndërmjet niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë në fund të periudhës raportuese në të cilën ka ndodhur ndryshimi.

*(vii) Zhvlerësimi**Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018*

Banka njih provizion për humbjet e pritshme të kreditit "HPK" për aktivet financiare që janë instrumente borxhi dhe nuk maten me VDNFH. Banka llogarit provizionin për humbjet në një shumë të barabartë me HPK-të përgjatë gjithë jetës së instrumentit, përveç rasteve të mëposhtme, për të cilat llogariten me HPK 12-mujore:

- investime në letra me vlerë të borxhit që përcaktohen të kenë rrezik të ulët krediti në datën e raportimit; dhe
- instrumente të tjera financiare, për të cilat rreziku i kreditit nuk është rritur konsiderueshëm që nga njohja fillestare.

Banka gjykon se një letër me vlerë borxhi ka rrezik të ulët krediti kur vlerësimi i rrezikut të kreditit është ekuivalent me përkufizimin e kuptuar globalisht si "shkallë investimi" ("investment-grade").

HPK-të 12-mujore janë ato pjesë të HPK-ve që rezultojnë nga ngjarjet e dështimit, që janë të mundshme të ndodhin brenda 12 muajve nga data e raportimit. Instrumentet financiare për të cilat njihet HPK 12-mujore referohen si 'Instrumente financiare në Fazën 1'.

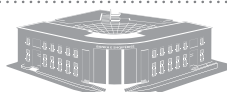
HPK-të përgjatë gjithë jetës së instrumentit janë ato që rezultojnë nga të gjitha ngjarjet e mundshme të dështimit përgjatë jetës së pritshme të një instrumenti financiar. Instrumentet financiare për të cilat njihet HPK përgjatë gjithë jetës, por që nuk janë me kredit të zhvlerësuar, referohen si 'Instrumente financiare në Fazën 2'.

Matja e HPK

Humbjet e pritshme nga krediti (HPK) janë vlerësime me probabilitet të peshuar të humbjeve nga krediti dhe maten si më poshtë:

- aktivet financiare që nuk shfaqin kredit të zhvlerësuar në datën e raportimit: si vlera aktuale e të gjithë shumës së munguar (që do të thotë diferenca midis flukseve monetare në favor të Bankës sipas kontratës dhe fluksit të mjeteve monetare që Banka vlerëson të marrë);
- aktivet financiare me kredit të zhvlerësuar në datën e raportimit: si diferenca midis vlerës kontabël bruto dhe vlerës aktuale të flukseve monetare të ardhshme të vlerësuar.

Shih gjithashtu Shënimin 8(E)(vi)(a).

Aktivet financiare me kredit të zhvlerësuar

Në çdo datë raportimi, Banka vlerëson nëse aktivet financiare të matura me koston e amortizuar dhe aktivet financiare të borxhit të matura me VDATGJ janë aktive financiare me kredit të zhvlerësuar (referohen si 'Instrumente financiare në Fazën 3'). Një aktiv financiar konsiderohet me kredit të zhvlerësuar kur ka ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në flukset monetare të ardhshme të vlerësuara të aktivitetit financiar. Dëshmia se një aktiv financiar shfaq kredit të zhvlerësuar përfshin të dhënat e mëposhtme të vrojtuar:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të huamarrësit ose emetuesit;
- shkelje të kontratës si dështimi ose mospagimi në afat;
- ristrukturimi nga Banka i një kredie apo një paradhënie me kushte të tilla që Banka nuk do ta konsideronte ndryshe;
- mundësinë që huamarrësi të hyjë në falimentim ose ndonjë riorganizim tjetër financiar; dhe
- zhdukjen e një tregu aktiv për shkak të vështirësive financiare të emetuesit.

Në kryerjen e vlerësimit nëse një investim në letra me vlerë të borxhit është me kredit të zhvlerësuar, Banka konsideron faktorët e mëposhtëm:

- vlerësimin e tregut për cilësinë e kreditit, siç pasqyrohet në normat e kthimit të obligacioneve;
- vlerësimet e cilësisë së kreditit nga agjencitë e vlerësimit;
- aftësinë e vendit për të hyrë në tregjet e kapitalit për emetimin e borxhit të ri;
- mundësinë e ristrukturimit të borxhit, duke rezultuar në humbje për mbajtësit, nëpërmjet faljes vullnetare ose të detyrueshme të borxhit; dhe
- mekanizmat ndërkombëtarë të mbështetjes që ekzistojnë për të siguruar mbështetjen e nevojshme si 'huadhënës i fundit në radhë' për atë vend, si dhe qëllimin e reflektuar në deklaratat publike, të qeverive dhe agjencive të këtyre vendeve për përdorimin e mekanizmave të tillë. Kjo përfshin një vlerësim të thellësisë së këtyre mekanizmave dhe pavarësisht nga qëllimi politik nëse ka kapacitet për të përmbushur kriteret e kërkuara.

Paraqitja e provizionit për HPK në pasqyrën e pozicionit financiar

Provizioni për HPK paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar si më poshtë:

- për aktivet financiare të matura me koston e amortizuar: si zbritje nga vlera kontabël bruto e aktiveve;
- për instrumentet e borxhit të matura me VDATGJ: nuk njihet zhvlerësim në pasqyrën e pozicionit financiar, sepse vlera kontabël e këtyre

aktiveve është vlera e drejtë e tyre. Megjithatë, zhvlerësimi për humbjet e pritshme nga krediti paraqitet dhe njihet në rezervën e vlerës së drejtë.

Fshirja

Kreditë dhe letrat me vlerë të borxhit fshihen (pjesërisht ose tërësisht) kur nuk ka një pritshmëri të arsyeshme për rikuperimin e një aktivi financiar në tërësinë e tij ose një pjesë të tij. Kjo zakonisht ndodh kur Banka përcakton se huamarrësi nuk ka aktive ose burime të ardhurash që mund të gjenerojnë flukse të mjaftueshme të mjeteve monetare për të shlyer shumat që i nënshtrohen fshirjes. Ky vlerësim kryhet në nivelin e aktiveve individuale.

Shlyerjet e shumave të shlyera më parë janë përfshirë në 'humbjet nga zhvlerësimi i instrumenteve financiare' në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe OCI.

Aktivet financiare që janë fshirë mund të jenë akoma subjekt i veprimeve përmbartimore për të qenë në përputhje me procedurat e Bankës për rikuperimin e shumave të pashlyera

Politika e zbatueshme para 1 janarit 2018

Në çdo datë raportimi, Banka vlerësonte nëse kishte evidencë objektive që aktivet financiare, të cilat nuk mbahen me VDNFH, janë zhvlerësuar. Një aktiv financiar ose një grup aktivesh financiare zhvlerësohej kur evidencat objektive tregonin se pas njohjes fillestare të aktivit (aktiveve), kishte ndodhur një ngjarje që sillte humbje, dhe që kjo ngjarje kishte një ndikim në flukset e ardhshme monetare të aktivit (aktiveve) që mund të vlerësohej në mënyrë të besueshme.

Evidenca objektive që aktivet financiare ishin të zhvlerësuar përfshinin:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të huamarrësit ose emetuesit;
- dështim ose shkelje nga huamarrësit;
- të dhëna që huamarrësi ose emetuesi po falimenton;
- zhdukja e një tregu aktiv për letrën me vlerë; ose
- të dhëna të vrojtueshme lidhur me një grup aktivesh, si ndryshimet e pafavorshme në aftësinë paguese të një apo grupi huamarrësish ose emetuesish, ose kushte ekonomike të lidhura me dështime në grup.

Humbjet nga zhvlerësimi i aktiveve të matura me kosto të amortizuar llogariteshin si diferencë midis vlerës kontabël dhe vlerës aktuale të flukseve të pritshme të mjeteve monetare, të skontuara me normën fillestare të interesit efektiv të aktivit. Humbjet nga zhvlerësimi njiheshin në fitim ose humbje dhe pasqyroheshin në një llogari zhvlerësimi përkundrejt huave dhe llogarive të arkëtueshme ose të investimeve të mbajtura deri në maturim. Interesat mbi aktivet e zhvlerësuar vazhdonin të njiheshin nëpërmjet kthimit të efektit të skontimit. Nëse një ngjarje që ndodhte pas njohjes së zhvlerësimit shkaktonte

uljen e shumës së humbjes nga zhvlerësimi, zvogëlimi i humbjes nga zhvlerësimi rishikohej nëpërmjet fitimit ose humbjes.

Humbjet nga zhvlerësimi të letrave me vlerë të vlefshme për shitje, njiheshin duke rriklasifikuar humbjet e akumuluar në rezervën e vlerës së drejtë nga kapitali në fitim ose humbje. Humbja e akumuluar që ishte rriklasifikuar nga kapitali në fitim ose humbje, ishte diferenca midis kostos neto të blerjes nga shlyerjet e principalit dhe amortizimi dhe vlerës së drejtë aktuale, minus çdo humbje të njohur më parë nga zhvlerësimi në fitim ose humbje. Ndryshimet në zhvlerësim që buronin nga zbatimi i metodës së interesit efektiv reflektoheshin si një komponent i të ardhurave nga interesi.

Në qoftë se në periudhat në vijim, vlera e drejtë e një letre me vlerë të vlefshme për shitje të zhvlerësuar rritej dhe kjo rritje mund të lidhej në mënyrë objektive me një ngjarje të ndodhur pas njohjes së humbjes nga zhvlerësimi, atëherë humbja nga zhvlerësimi rregullohej nëpërmjet fitimit ose humbjes; në të kundërt, çdo rritje e vlerës së drejtë njiheshin nëpërmjet ATGJ-së.

Banka fshinte pjesërisht ose plotësisht nga pasqyra e pozicionit financiar një kredi apo një letër me vlerë të borxhit, si dhe çdo llogari zhvlerësimi për humbje të lidhur me të, nëse konstatonte se nuk kishte perspektivë realiste rimarrjeje.

B. Paraja në qarkullim

Paraja në qarkullim përfshin kartëmonedhat dhe monedhat në qarkullim dhe është paraqitur si detyrim, si shumë neto e vlerës nominale të kartëmonedhave dhe monedhave të emetuara minus vlerën nominale të kartëmonedhave dhe monedhave ekzistuese në arka, në datën e raportimit.

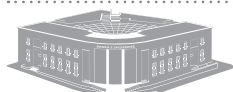
C. Paraja dhe ekuivalentet e saj

Paraja dhe ekuivalentet e saj përfshijnë kartëmonedha dhe monedha të huaja në arkë, dhe aktive financiare shumë likuide me kohëzgjatje fillestare deri në tre muaj nga data e blerjes që janë objekt i një rreziku jo domethënës të ndryshimit në vlerën e drejtë e që përdoren nga Banka për administrimin e angazhimeve afatshkurtra.

Paraja dhe ekuivalentet e saj mbahen me kosto të amortizuar në pasqyrën e pozicionit financiar.

D. Aktivitet dhe detyrimet e tregtueshme

Aktivitet dhe detyrimet financiare të tregtueshme janë ato aktive dhe detyrime që Banka i ka kryesisht për qëllim të shitjes ose riblerjes në periudhën afatshkurtër, ose i mban si pjesë të një portofoli i cili përdoret për ruajtje pozicioni ose për përfitime afatshkurtra.

Aktivet dhe detyrimet financiare të tregtueshme, njihen fillimisht dhe mbahen më tej me vlerën e drejtë në pasqyrën e pozicionit financiar, duke i njohur kostot e transaksionit në fitim ose humbje. Çdo ndryshim në vlerën e drejtë njihet në fitim ose humbje si pjesë e të ardhurave neto nga instrumentet e tregtueshme.

E. Investimet në letrat me vlerë

Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018

Investimet në letra me vlerë përfshijnë letra me vlerë të borxhit të matura me VDATGJ; fitimet dhe humbjet njihen në ATGJ, përveç sa në vijim, të cilat njihen në fitime ose humbje në të njëjtën mënyrë si për aktivet financiare të matura me koston e amortizuar:

- të ardhurat nga interesi duke përdorur metodën e interesit efektiv;
- HPK dhe rimarrjet; dhe
- fitimet dhe humbjet nga kursi i këmbimit.

Kur një letër me vlerë borxhi e matur me VDATGJ çregjistrohet, fitimi ose humbja e akumuluar e njohur më parë në ATGJ riklasifikohet nga kapitali në fitim ose humbje.

Politika e zbatueshme para 1 janarit 2018

Investimet në letrat me vlerë përfshinin letrat me vlerë të borxhit të vlefshme për shitje dhe mateshin fillimisht me vlerën e drejtë plus kostot e drejtpërdrejta të transaksionit. Investimet e vlefshme për shitje ishin investime joderivative të përcaktuara si të vlefshme për shitje ose që nuk klasifikoheshin në asnjë kategori tjetër të aktiveve financiare; ato mateshin me vlerën e drejtë, pas njohjes fillestare.

Të ardhurat nga interesi njiheshin në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv. Fitimet ose humbjet nga kursi i këmbimit të investimeve në letra të borxhit të vlefshme për shitje, njiheshin në fitim ose humbje. Humbjet nga zhvlerësimi njiheshin në fitim ose humbje (shih 7(A)(vii)).

Ndryshimet e tjera në vlerën e drejtë, përveç humbjeve nga zhvlerësimi (shih 7(A)(vii)), njiheshin në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse dhe paraqiteshin në rezervën e rivlerësimit (me vlerë të drejtë) brenda kapitalit. Kur investimi shitej, fitimi apo humbja e akumuluar në kapital riklasifikohej në fitim ose humbje.

F. Hua dhe të arkëtueshme

Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018

Huatë dhe paradhëniet përfshijnë huatë dhe paradhëniet e matura me koston e amortizuar (shih Shënimin 7(A)(ii)); ato fillimisht maten me vlerën e drejtë plus

kostot shtesë direkte të transaksionit dhe më tej me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv.

Kur Banka blen një aktiv financiar dhe njëkohësisht hyn në një marrëveshje për të rishitur aktivin (ose një aktiv kryesisht të ngjashëm) me një çmim fiks në një datë të ardhshme (marrëveshje të anasjella riblerje), marrëveshja kontabilizohet si një hua apo paradhënie dhe aktivi nuk njihet në pasqyrat financiare të Bankës.

Politika e zbatueshme para 1 janarit 2018

Huatë dhe paradhëniet ishin aktive financiare joderivative me pagesa fikse ose të përcaktueshme që nuk ishin të kuotuar në një treg aktiv dhe Banka nuk kishte ndërmend t'i shiste në të ardhmen e afërt. Huatë dhe paradhëniet përfshinin huatë dhe paradhëniet për bankat dhe kreditë për të punësuarit; mateshin fillimisht me vlerë të drejtë plus kostot direkte të transaksionit dhe më tej mateshin me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv. Kur Banka blinte një aktiv financiar dhe njëkohësisht hynte në një marrëveshje për ta rishitur këtë aktiv (ose një aktiv kryesisht të ngjashëm) me një çmim fiks në një datë të ardhshme (marrëveshje të anasjella riblerje), marrëveshja kontabilizohej si një hua apo paradhënie dhe aktivi nuk njihet në pasqyrat financiare të Bankës.

G. Ari monetar

Ari monetar mbahet me vlerë të drejtë duke u bazuar në çmimin e Tregut të Arit në Londër (London Bullion Market) në datën e raportimit. Ndryshimet në vlerën e drejtë njihen në pasqyrën e të ardhurave ose shpenzimeve dhe akumulohen në Rezervën e Rivlerësimit, në Kapital dhe Rezerva, në bazë të nenit 64, pika "a" e ligjit 'Për Bankën e Shqipërisë'.

H. Depozita dhe hua

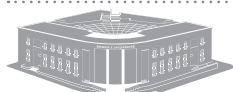
Depozitat dhe huatë njihen fillimisht me vlerë të drejtë, duke zbritur kostot shtesë që lidhen drejtpërdrejt me transaksionin dhe në vazhdim maten me kosto të amortizuar, duke përdorur metodën e interesit efektiv.

I. Kostot e printimit dhe shtypjes

Kostot e printimit dhe shtypjes së kartëmonedhave dhe monedhave të cilat nuk janë hedhur ende në qarkullim njihen fillimisht si aktive me koston e blerjes dhe më tej amortizohen në mënyrë lineare përkatësisht përgjatë 5 vjet dhe 10 vjet.

J. Aktivet e patrupëzuara

Aktivitet e patrupëzuara njihen, nëse është e mundur që përfitimet ekonomike që i atribuohen aktivitet në të ardhmen do t'i përkasin Bankës dhe kostoja e aktivitet

mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme. Aktivet e patrupëzuara përbëhen nga programet kompjuterike.

Aktivitet e patrupëzuara të blera nga Banka njihen me kosto minus amortizimin e akumuluar dhe humbjet e akumuluar nga zhvlerësimi. Shpenzimet e mëtejshme për programet kompjuterike kapitalizohen vetëm kur lidhen me rritjen e përfitimit të ardhshëm ekonomik prej përdorimit të këtij aktivi. Të gjitha shpenzimet e tjera njihen në pasqyrën e fitimit ose humbjes kur ndodhin.

Shpenzimi i amortizimit njihet në pasqyrën e fitimit ose humbjes, bazuar në metodën lineare të amortizimit gjatë jetës së dobishme të programit kompjuterik, prej datës kur është i gatshëm për përdorim. Jeta e dobishme e programeve kompjuterike është vlerësuar 4 vjet. Puna në proces nuk amortizohet.

K. Aktivitet e trupëzuara

(i) Njohja dhe matja

Zërat e aktiveve të trupëzuara vlerësohen me kosto minus amortizimin e akumuluar dhe humbjet e akumuluar nga zhvlerësimi. Kosto e disa prej zërave të aktiveve të trupëzuar është përcaktuar mbi bazën e vlerës së drejtë më 31 dhjetor 2014, të cilën Banka zgjodhi ta përdorë si kosto të supozuar si pjesë e kalimit në SNRF.

(ii) Kostot e mëvonshme

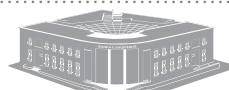
Kostoja e zëvendësimit të një pjese të një aktivi të qëndrueshëm regjistrohet me vlerën e mbartur të këtij aktivi, nëse është e mundur që Banka do të marrë përfitime të ardhshme ekonomike nga ky aktiv dhe kostoja e tij mund të matet në mënyrë të besueshme. Vlera e mbetur e pjesës së zëvendësuar çregjistrohet. Kostot e mirëmbajtjes ditore të aktiveve të qëndrueshme njihen në fitim ose humbje në momentin kur ndodhin.

(iii) Amortizimi

Amortizimi njihet në fitim ose humbje sipas metodës lineare, bazuar në jetëgjatësinë e vlerësuar të çdo pjese përbërëse të aktivitetit të qëndrueshëm. Toka, ndërtime në proces dhe monedhat e objektet numizmatike nuk zhvlerësohen.

Vlerësimi i jetëgjatësive të dobishme është si më poshtë:

• Ndërtesa	40 - 70 vjet
• Instalime	4 - 20 vjet
• Mjete transporti	5 - 10 vjet
• Mobilje dhe pajisje	3 - 20 vjet

Metodat e amortizimit, jetëgjatësitë e dobishme dhe vlerat e mbetura rishikohen në datën e raportimit.

L. Interesat

Politika e zbatueshme nga 1 janari 2018

Norma efektive e interesit

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit njihen në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv. Norma e interesit efektiv është norma që skanton saktësisht pagesat e vlerësuara monetare të ardhshme dhe arkëtimet gjatë jetës së pritshme të aktivit ose detyrimit financiar deri në:

- vlerën kontabël bruto të aktivit financiar; ose
- koston e amortizuar të detyrimit financiar.

Në përlllogaritjen e normës efektive të interesit, për instrumente financiare të ndryshëm me kredit të zhvlerësuar, Banka vlerëson flukset monetare të ardhshme duke konsideruar gjithë kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, me përjashtim të humbjeve të ardhshme që rrjedhin nga rreziku i kreditit. Për aktivet financiare me kredit të zhvlerësuar, Banka llogarit normën e interesit efektiv të rregulluar të kreditit duke përdorur flukset monetare të ardhshme të vlerësuara që përfshijnë edhe humbjet e pritshme të kreditit.

Përlllogaritja e normës efektive të interesit përfshin kostot e transaksioneve dhe tarifatat e paguara ose të arkëtuara që janë pjesë përbërëse e normës së interesit efektiv. Kostot e transaksionit përfshijnë kosto shtesë të lidhura drejtpërdrejt me blerjen ose emetimin e një aktivi ose detyrimi financiar.

Kosto e amortizuar dhe vlera kontabël bruto

Kostoja e amortizuar e një aktivi ose detyrimi financiar është vlera me të cilën aktivi ose detyrimi financiar matet në njohjen fillestare, minus pagesat e principalit, plus ose minus amortizimin e akumuluar duke përdorur metodën e interesit efektiv për çdo diferencë ndërmjet shumës fillestare të njohur dhe vlerës në maturim dhe për aktivet financiare, rregulluar për çdo zhvlerësim nga humbjet e pritshme të kreditit (ose zhvlerësimi përpara 1 janar 2018).

Vlera kontabël bruto e një aktivi financiar është kostoja e amortizuar e aktivit financiar përpara zbritjes së provizionit për humbjet e pritshme të kreditit.

Llogaritja e të ardhurave dhe shpenzimeve nga interesi

Në llogaritjen e të ardhurave dhe shpenzimeve të interesit, norma efektive e interesit zbatohet mbi vlerën kontabël bruto të aktivit (kur aktivi nuk është me kredit të zhvlerësuar) ose mbi koston e amortizuar të detyrimit.

Megjithatë, për aktivet financiare të cilat janë bërë me kredit të zhvlerësuar pas njohjes fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën e interesit efektiv në koston e amortizuar të aktivitetit financiar. Nëse aktivi nuk është më me kredit të zhvlerësuar, atëherë llogaritja e të ardhurave nga interesi kthehet në bazë bruto.

Për aktivet financiare të cilat ishin me kredit të zhvlerësuar në njohjen fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën e interesit efektiv të kreditit të rregulluar mbi koston e amortizuar të aktivitetit. Llogaritja e të ardhurave nga interesi nuk kthehet në baza bruto edhe nëse rreziku i kreditit të aktivitetit përmirësohet.

Për informacion se kur një aktiv konsiderohet me kredit të zhvlerësuar, shih shënimin 7(A)(vii).

Prezantimi

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit të paraqitura në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe ATGJ përfshijnë:

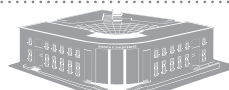
- interesin e aktiveve dhe detyrimeve financiare të matur me kosto historike, të llogaritur në bazë të normës efektive të interesit; dhe
- interesin e investimeve të matura me VDATGJ, të llogaritur në bazë të normës efektive të interesit.

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit mbi gjithë aktivet dhe detyrimet e tregtueshme konsiderohen si të rastësishme nga operacionet e tregtimit të Bankës dhe paraqiten së bashku me gjithë ndryshimet e tjera në vlerën e drejtë të aktiveve dhe detyrimeve të tregtueshme tek të ardhurat nga tregtimi neto (shih Shënimin 7(O)).

Politika e zbatueshme para 1 janarit 2018

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit njiheshin në fitim ose humbje duke përdorur metodën e normës së interesit efektiv. Norma e interesit efektiv ishte norma që skontonte saktësisht pagesat e vlerësuara monetare të ardhshme dhe arkëtimet gjatë jetës së pritshme të aktivitetit ose detyrimit financiar (ose, kur ishte e përshtatshme, merrej në konsideratë një periudhë më e shkurtër) me vlerën kontabël të aktivitetit ose detyrimit financiar. Në përlllogaritjen e normës efektive të interesit, Banka vlerësoonte flukset monetare të ardhshme duke konsideruar gjithë kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, me përjashtim të humbjeve të ardhshme të kreditit.

Përlllogaritja e normës efektive të interesit përfshinte kostot e transaksioneve dhe tarifat e paguara ose të arkëtuara që ishin pjesë përbërëse e normës efektive të interesit. Kostot e transaksioneve përfshinin kosto shtesë të lidhura drejtpërdrejt me blerjen ose emetimin e një aktivi ose detyrimi financiar.

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit të paraqitura në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe në ATGJ përfshinin:

- interesin e aktiveve dhe detyrimeve financiare të matur me kosto historike, të llogaritur në bazë të normës efektive të interesit; dhe
- interesin e investimeve të vlefshme për shitje, të llogaritur në bazë të normës efektive të interesit.

Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit mbi gjithë aktivet dhe detyrimet e tregtueshme konsideroheshin si të rastësishme nga operacionet e tregtimit të Bankës dhe paraqiteshin së bashku me gjithë ndryshimet e tjera në vlerën e drejtë të aktiveve dhe detyrimeve të tregtueshme tek të ardhurat nga tregtimi neto (shih politikën kontabël 7(O)).

M. Tarifa dhe komisione

Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifat dhe komisionet, të cilat janë pjesë përbërëse e normës së interesit efektiv të një aktivi ose detyrimi financiar përfshihen në matjen e normës efektive të interesit.

Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet e tjera, përfshirë tarifat e shërbimit të llogarisë, tarifat e transferimit të fondeve, tarifat e vendosjes dhe tarifat e regjistrimit të kredisë, njihen në momentin që përfitohen shërbimet.

Shpenzimet për tarifa dhe komisione të tjera përbëhen kryesisht nga tarifa veprimesh ose shërbimesh të cilat njihen si shpenzim në momentin kur përfitohen shërbimet.

N. Transaksionet në monedhë të huaj

Transaksionet në monedhë të huaj konvertohen në monedhën funksionale me kursin aktual të këmbimit në datat e kryerjes së veprimeve. Në datën e raportimit, aktivet dhe detyrimet monetare të shprehura në monedhë të huaj konvertohen në monedhën funksionale me kursin zyrtar të këmbimit në atë datë. Fitimi ose humbja në zërat monetarë është diferenca midis koston së amortizuar në monedhën funksionale në fillim të vitit, e rregulluar për interesin efektiv dhe pagesat gjatë vitit, dhe koston së amortizuar në monedhë të huaj të konvertuar me kursin e këmbimit aktual në fund të vitit.

Aktivitet dhe detyrimet jo monetare që maten me vlerë të drejtë në një monedhë të huaj, konvertohen në monedhën funksionale me kursin e këmbimit të datës kur është përcaktuar vlera e drejtë. Zërat jo monetarë që janë vlerësuar sipas koston historike në monedhë të huaj, konvertohen me kursin e këmbimit të datës së transaksionit. Diferencat nga kursi i këmbimit që rrjedhin nga konvertimi njihen në fitim ose humbje.

Në përputhje me ligjin nr. 8269, datë 23.12.1997 'Për Bankën e Shqipërisë' si dhe vendimin nr. 104, datë 27.12.2006 të Këshillit Mbikëqyrës, të

ardhurat/(humbjet) neto nga kurset e këmbimit që njihen në fitim ose humbje në periudhën në të cilën linden akumulohen në të njëjtën periudhë tek 'Rezerva e rivlerësimit' përfshirë në Kapital dhe Rezerva. Në bazë të nenit 64, pika "b" të ligjit të lartpërmendur, Qeveria e Shqipërisë emeton letra me vlerë të borxhit me normë interesi të tregut për të mbuluar çdo vlerë negative të rezervës së rivlerësimit si rezultat i aktivitetit të Bankës.

O. Të ardhurat nga tregtimi, neto

Të ardhurat nga tregtimi, neto përbëhen nga fitimet minus humbjet nga aktivet dhe detyrimet e tregtueshme, dhe përfshijnë gjithë ndryshimet e realizuara dhe të perealizuara në vlerën e drejtë, interesin dhe diferencat nga kurset e këmbimit.

P. Tatimi dhe politika e Bankës për shpërndarjen e fitimit

Në përputhje me ligjin 'Për Bankën e Shqipërisë', Banka nuk është subjekt i tatimit mbi fitimin.

Politika e shpërndarjes së fitimit të aktivitetit bankar është përcaktuar në ligjin 'Për Bankën e Shqipërisë'. Sipas nenit 10.2 të këtij ligji, i gjithë fitimi i realizuar kalon në Buxhetin e Shtetit, pas plotësimit të niveleve për fondin rezervë, sipas ligjit dhe sipas miratimit nga Këshilli Mbikëqyrës i Bankës.

Sipas nenit 11 të ligjit 'Për Bankën e Shqipërisë', nuk do të bëhet asnjë transferim, shpërndarje apo pagesë sipas neneve 8, 9 ose 10 të këtij ligji, nëse aktivet e Bankës janë më pak se shuma e detyrimeve dhe fondit të themelimit. Në qoftë se kushte të tilla linden, në bazë të ligjit 'Për Bankën e Shqipërisë', nenit 7, Ministria e Financave i transferon Bankës letra me vlerë të Qeverisë me interesa të negociueshme, në shumën e nevojshme për të mbuluar pamjaftueshmërinë.

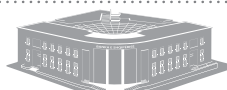
Q. Përfitimet e punonjësve

(i) Plan pensioni me kontribute të përcaktuara

Detyrimet për kontributet ndaj planit të pensioneve me kontribut të përcaktuar njihen në fitim ose humbje pasi ofrohet shërbimi përkatës dhe përfshihen në shpenzimet e personelit.

(ii) Kontributet për sigurime shoqërore dhe shëndetësore

Banka paguan kontribute të detyrueshme për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore në një fond që operohet nga shteti shqiptar, që ofron përfitime pensioni, shëndetësore dhe përfitime të tjera sociale për punonjësit. Detyrimet për të tilla kontribute njihen në fitim ose humbje kur ato janë të detyrueshme dhe përfshihen në shpenzimet e personelit. Shteti shqiptar është përgjegjës për përcaktimin e kufirit minimal ligjor për të tilla kontribute.

(iii). Përfitimet afatshkurtra

Detyrimet për përfitime afatshkurtra maten në baza të paskontuara dhe njihen si shpenzim në periudhën kur ofrohet shërbimi. Për shumën që pritet të paguhet në lidhje me shpërblimet afatshkurtra në para, regjistrohet një provizion nëse Banka ka një detyrim ligjor ose konstruktiv për të paguar këtë shumë si rezultat i shërbimeve të shkuara të ofruara nga punonjësi dhe kur ky detyrim mund të matet në mënyrë të besueshme.

R. Qiratë operative

Pagesat e bëra nën qiratë operative njihen si fitim ose humbje me metodën lineare përgjatë afatit të qirasë. Incentivat e qirasë njihen si pjesë përbërëse e totalit të shpenzimit të qirasë gjatë afatit të saj.

S. Zhvlerësimi i aktiveve jo financiare

Vlerat kontabël të aktiveve jo financiare të Bankës rishikohen në çdo datë raportimi për të përcaktuar nëse ka tregues për zhvlerësim. Nëse ka tregues të tillë, atëherë vlerësohet vlera e rikuperueshme e aktivit.

Humbja nga zhvlerësimi njihet nëse vlera kontabël e një aktivi tejkalon vlerën e rikuperueshme.

Vlera e rikuperueshme e një aktivi është më e larta mes vlerës së tij në përdorim dhe vlerës së drejtë, minus kostot e shitjes. Në matjen e vlerës në përdorim skontohej flukset e ardhshme monetare në vlerën e tyre aktuale duke përdorur një normë interesi e cila reflekton vlerësimet aktuale të tregut për vlerën në kohë të parasë dhe rreziqet specifike për aktivin.

Humbjet nga zhvlerësimi, të njohura në periudhat e mëparshme vlerësohen në çdo datë raportimi për të përcaktuar nëse humbja është zvogëluar apo nuk ekziston më. Humbja nga zhvlerësimi kthehet mbrapsht nëse ka pasur ndryshim në vlerësimet e përdorura për përcaktimin e vlerës së rikuperueshme. Humbja nga zhvlerësimi kthehet mbrapsht deri në masën që vlera kontabël e aktivit nuk tejkalon vlerën kontabël që do të përcaktohej duke i zbritur amortizimin, në qoftë se nuk do të ishte njohur humbje nga zhvlerësimi.

T. Provizionet

Provizioni njihet si i tillë nëse, si rezultat i një ngjarjeje të shkuar, Banka ka një detyrim ligjor ose konstruktiv, i cili mund të matet në mënyrë të besueshme, dhe është e mundur që të kërkohet një pakësim i përfitimeve ekonomike për të shlyer këtë detyrim. Shuma e njohur si një provizion matet si vlerësimi më i mirë i shpenzimeve të kërkuara për të shlyer detyrimin aktual në fund të periudhës raportuese. Kur efekti i vlerës kohore të parasë është material, shumën e një provizionit është vlera aktuale e shpenzimeve që pritet të kërkohet për të shlyer detyrimin.

U. Grantet

Grantet njihen fillimisht si të ardhura të shtyra kur ka siguri të arsyeshme se ato do të merren dhe se Banka do të përmbushë kushtet e lidhura me grantin. Grantet që kompensojnë Bankën për shpenzimet e ndodhura njihen në fitim ose humbje në mënyrë sistematike gjatë periudhës në të cilën njihen shpenzimet përkatëse. Grantet që kompensojnë Bankën për koston e një aktivi, njihen në fitim ose humbje në mënyrë sistematike gjatë jetës së pritshme të aktivit.

V. Standarde dhe interpretime të reja ende jo në fuqi

Disa standarde të reja dhe ndryshime të standardeve janë në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018, për te cilat lejohet zbatimi hershëm; megjithatë Banka nuk i ka zbatuar më herët ato në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare.

SNRF 16 Qiratë

SNRF 16 zëvendëson SNK 17 Qiratë dhe interpretimet përkatëse. Standardi eliminon modelin aktual të kontabilitetit të dyfishtë për qiramarrësit dhe në vend të kësaj kërkon që subjektet të përfshijnë shumicën e qirave në bilanc nën një model të vetëm, duke eliminuar dallimin midis qirasë operative dhe financiare. Sipas SNRF 16, një kontratë është, ose përmban një qira, nëse kjo kontratë jep të drejtën e kontrollit mbi përdorimin e një aktivi të identifikueshëm për një periudhë kohe në këmbim të një kompensimi. Për kontrata të tilla, modeli i ri kërkon që një qiramarrës të njohë të drejtën e përdorimit të një aktivi dhe një detyrim qiraje. E drejta e përdorimit të aktivit zhvlerësohet dhe detyrimi mbart interes. Kjo do të rezultojë në shpenzime më të larta në fillim për shumicën e qirave, edhe kur qiramarrësi paguan shuma fikse vjetore qiraje.

Standardi i ri paraqet disa përjashtime specifike nga fusha e tij e zbatimit për qiramarrësit, të cilët përfshijnë:

- qiratë me një afat kohor prej jo më shumë se 12 muajsh dhe që nuk përmbajnë opsion për blerje, dhe
- qiratë ku aktivi objekt i qirasë ka një vlerë të ulët ("qira me vlerë të ulët").

Nga ana tjetër, kontabilizimi për qiradhënësin do të mbetet përgjithësisht i pandryshuar dhe dallimi ndërmjet qirave operative dhe financiare do të mbetet. Standardi i ri, kur do të zbatohet për herë të parë, do të kërkojë që Banka të njohë në pasqyrën e pozicionit financiar aktive dhe detyrime që lidhen me qiratë operative për të cilat Banka vepron si qiramarrëse.

Banka do të njohë aktive dhe detyrime të reja për qiratë e saj operative të godinave për zyra. Natyra dhe shpenzimet që lidhen me këto qira do të ndryshojnë, sepse Banka do të njohë një shpenzim amortizimi për të drejtën e përdorimit të aktiveve dhe shpenzime interesi për detyrimet e qirasë. Më

parë, Banka njihje shpenzimet e qirasë operative në baza lineare gjatë kohës së qirasë dhe njihje aktivet dhe detyrimet vetëm në rast te ekzistencës së një diferencë kohore midis pagesave aktuale të qirasë dhe shpenzimeve të njohura. Bazuar në informacionin që disponon aktualisht, Banka vlerëson se do të njohë të drejta të përdorimit të aktiveve dhe detyrime shtesë të qirasë prej 93 milionë lekë në 1 janar 2019.

Efektet aktuale të zbatimit të standardit më 1 janar 2019 mund të ndryshojnë sepse politikat e reja kontabël janë subjekt ndryshimesh deri sa Banka të paraqesë pasqyrat e saj financiare të para që përfshijnë datën e zbatimit fillestar.

Banka planifikon të zbatojë SNRF 16 fillimisht më 1 janar 2019 duke përdorur përqasjen e modifikuar retrospektive. Kështu, efekti i akumuluar i zbatimit të SNRF 16 do të njihet si një korigjim i tepricës çelëse të fitimit të pashpërndarë më 1 janar 2019, pa riparaqitur informacionin krahasues.

Banka ka në plan të zbatojë lehtësimin praktik për të ruajtur përkufizimin e qirasë në tranzicion. Kjo do të thotë se do të zbatojë SNRF 16 për të gjitha kontratat e lidhura para datës 1 janar 2019 dhe të identifikuar si qira në përputhje me SNK 17 dhe KIRFN 4.

Standarde dhe interpretime të tjera

Më poshtë paraqiten standardet dhe interpretimet e reja apo ndryshime të standardeve të cilat nuk priten të kenë ndonjë efekt në pasqyrat financiare të Bankës:

- KIRFN 23 Pasiguria mbi Trajtimin e Tatimit mbi Fitimin;
- Veçoritë e Parapagimit me Kompensim Negativ (Ndryshime në SNRF 9);
- Interesat Afatgjatë në Pjesëmarrje dhe Sipërmarrje të Përbashkëta (Ndryshime në SNK 28);
- Ndryshimet, Shkurtimeve ose Shlyerjet e Planeve të Pensioneve (Ndryshime në SNK 19);
- Përmirësimet vjetore të SNRF: Cikli 2015-2017 - standarde të ndryshme;
- Ndryshime të Referencave në Kuadrin Konceptual të Standardeve SNRF;
- Përkufizimi i një Biznesi (Ndryshime në SNRF 3)
- Përkufizimi i Materialitetit (Ndryshime në SNK 1 dhe SNK 8)
- Shitja ose Kontributi në Aktive ndërmjet një Investitori dhe Pjesëmarrjes ose Sipërmarrjes së tij të Përbashkët (Ndryshime në SNRF 10 dhe SNK 28)
- SNRF 17: Kontratat e Sigurimit

8. INSTRUMENTET FINANCIARE: KLASIFIKIMI, ADMINISTRIMI I RREZIKUT DHE VLERA E DREJTË

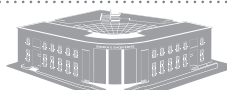
A. Klasifikimi i aktiveve dhe detyrimeve financiare

Shih politikat e kontabël në Shënimin 7(A)(ii).

Tabela në vijim paraqet barazimin midis zërave në pasqyrën e pozicionit financiar dhe kategorive të instrumenteve financiare.

31 dhjetor 2018	VDNFH	V DATGJ – instru- mente borxhi	Kosto e amortizuar	Totali i vlerës kontabël
Aktivët				
Paraja dhe balancat me bankat	-	-	189,967	189,967
Aktive të tregtueshme	13,985	-	-	13,985
Llogari me FMN-në	-	-	33,512	33,512
Kredi ndaj bankave	-	-	32,318	32,318
Investime në letrat me vlerë të matura me vlerë të drejtë	-	247,604	-	247,604
Aktive të tjera	-	-	1,821	1,821
Totali aktiveve	13,985	247,604	257,618	519,207
DETYRIMET				
Para në qarkullim	-	-	286,132	286,132
Detyrime ndaj bankave	-	-	137,223	137,223
Depozita dhe hua nga palë të treta	-	-	5,735	5,735
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	-	-	63,111	63,111
Detyrime ndaj FMN	-	-	23,990	23,990
Detyrime të tjera	-	-	212	212
Totali i detyrimeve	-	-	516,403	516,403

31 dhjetor 2017	Të tregtueshme	Hua dhe të arkëtueshme	Të vlefshme për shitje	Të tjera me kosto të amortizuar	Totali i vlerës kontabël
Aktivët					
Paraja dhe balancat me bankat	-	161,765	-	-	161,765
Aktive të tregtueshme	14,240	-	-	-	14,240
Llogari me FMN-në	-	41,733	-	-	41,733
Kredi ndaj bankave	-	39,871	-	-	39,871
Investime në letrat me vlerë të matura me vlerë të drejtë	-	-	245,375	-	245,375
Aktive të tjera	-	1,712	-	-	1,712
Totali aktiveve	14,240	245,081	245,375	-	504,696
DETYRIMET					
Para në qarkullim	-	-	-	274,685	274,685
Detyrime ndaj bankave	-	-	-	146,635	146,635
Depozita dhe hua nga palë të treta	-	-	-	4,033	4,033
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	-	-	-	35,295	35,295
Detyrime ndaj FMN	-	-	-	26,751	26,751
Detyrime të tjera	-	-	-	328	328
Totali i detyrimeve	-	-	-	487,727	487,727

B. Klasifikimi i aktiveve dhe detyrimeve financiare në datën e zbatimit fillestar të SNRF 9

Tabela e mëposhtme prezanton kategoritë e matjes fillestare në përputhje me SNK 39 dhe kategoritë e reja të matjes sipas SNRF 9 për aktivet dhe detyrimet financiare të Bankës më 1 janar 2018.

	Matja fillestare sipas SNK 39	Klasifikim i ri sipas SNRF 9	Vlera kontabël sipas SNK 39	Vlera e re kontabël sipas SNRF 9
Aktivët				
Paraja dhe balancat me bankat	Hua dhe të arkëtueshme	Kosto e amortizuar	161,765	161,752
Aktive të tregtueshme	VDNFH	VDNFH	14,240	14,240
Llogari me FMN-në (a)	Hua dhe të arkëtueshme	Kosto e amortizuar	41,733	41,733
Kredi ndaj bankave	Hua dhe të arkëtueshme	Kosto e amortizuar	39,871	39,871
Investime në letra me vlerë (b)	Të vlefshme për shitje	VDATGJ	245,375	245,375
Aktive të tjera – kredi për punonjësit	Hua dhe të arkëtueshme	Kosto e amortizuar	1,712	1,712
Totali aktiveve			504,696	504,683
DETYRIMET				
Para në qarkullim	Kosto e amortizuar	Kosto e amortizuar	274,685	274,685
Detyrime ndaj bankave	Kosto e amortizuar	Kosto e amortizuar	146,635	146,635
Depozita dhe hua nga palë të treta	Kosto e amortizuar	Kosto e amortizuar	4,033	4,033
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	Kosto e amortizuar	Kosto e amortizuar	35,295	35,295
Detyrime ndaj Fondit Monetar Ndërkombëtar	Kosto e amortizuar	Kosto e amortizuar	26,751	26,751
Detyrime të tjera	Kosto e amortizuar	Kosto e amortizuar	328	328
Totali i detyrimeve			487,727	487,727

Politikat kontabël të Bankës për klasifikimin e instrumenteve financiare sipas IFRS 9 janë paraqitur në shënimin 7(a)(ii). Zbatimi i këtyre politikave ka rezultuar në riklasifikimet e paraqitura në tabelën e mësipërme, të shpjguara më poshtë:

(a) Me zbatimin e SNRF 9, Banka i klasifikon ekspozimet me FMN-në si instrumente borxhi të matura me koston e amortizuar, duke konsideruar objektivin strategjik afatgjatë të Bankës për mbajtjen e këtyre instrumenteve dhe flukset monetare kontraktuale që përmbushin kriteret si VPPI.

(b) Investimet në letra me vlerë të borxhit mbahen nga Banka në portofole të veçanta për të plotësuar nevojat e përditshme të likuiditetit. Banka kërkon të minimizojë kostot e menaxhimit të këtyre nevojave për likuiditet dhe prandaj në mënyrë aktive menaxhon kthimin në portofol. Ky kthim konsiston në mbledhjen e pagesave kontraktuale, si dhe fitimet dhe humbjet nga shitja e aktiveve financiare. Strategjia e investimeve shpesh rezulton në një numër shitjesh që është i rëndësishëm në vlerë. Banka konsideron se sipas SNRF 9 këto letra me vlerë mbahen brenda një modeli biznesi, objektivi i të cilit arrihet si nga mbledhja e flukseve monetare kontraktuale ashtu edhe nga shitja e vetë aktiveve financiare.

Tabela në vijim rakordon vlerat kontabël sipas SNK 39, me ato sipas SNRF 9 me kalimin në SNRF 9 më 1 janar 2018.

	Vlera kontabël sipas SNK 39 më 31 dhjetor 2017	Riklasifikime	Rimatje	Vlera kontabël sipas SNRF 9 më 1 janar 2018
Aktivet				
Kosto e amortizuar				
Paraja dhe balancat me bankat	161,765	-	(13)	161,752
Llogari me FMN-në	41,733	-	-	41,733
Kredi ndaj bankave	39,871	-	-	39,871
Aktive të tjera – kredi për punonjësit	1,712	-	-	1,712
Totali kosto e amortizuar	245,081	-	(13)	245,068
Të vlefshme për shitje				
Investime në letra me vlerë:	245,375		-	-
Në VDATGJ – borxhi	-	(245,375)	-	-
VDATGJ - borxhi	-		-	245,375
Nga të vlefshme për shitje	-	245,375		
Totali VDATGJ	245,375	-	-	245,375
VDNFH				
Aktive të tregtueshme	14,240	-	-	14,240
Totali VDNFH	14,240	-	-	14,240
	Vlera kontabël sipas SNK 39 më 31 dhjetor 2017	Riklasifikime	Rimatje	Vlera kontabël sipas SNRF 9 më 1 janar 2018
DETYRIMET				
Kosto e amortizuar				
Para në qarkullim	274,685	-	-	274,685
Detyrime ndaj bankave	146,635	-	-	146,635
Depozita dhe hua nga palë të treta	4,033	-	-	4,033
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	35,295	-	-	35,295
Detyrime ndaj Fondit Monetar Ndërkombëtar	26,751	-	-	26,751
Detyrime të tjera	328	-	-	328
Total kosto e amortizuar	487,727	-	-	487,727

Tabela në vijim analizon ndikimin neto nga tatimet, të kalimit në SNRF 9 mbi rezervat dhe fitimet e pashpërndara. Ndikimi vlerësohet mbi rezervën e vlerës së drejtë dhe fitimet e pashpërndara. Nuk ka ndikim në komponentët e tjerë të kapitalit.

	Ndikimi i zbatimit të SNRF 9 më 1 janar 2018
Rezerva për vlerën e drejtë	
Gjendja në fund sipas SNK 39 (31 dhjetor 2017)	(205)
Njohja e humbjeve të parashikuara të kredisë sipas SNRF 9 për aktivet financiare të borxhit me VDATGJ	14
Gjendje e hapjes sipas SNRF 9 (1 janar 2018)	(191)
Fitimet e pashpërndara	
Gjendja në fund sipas SNK 39 (31 dhjetor 2017)	-
Njohja e humbjeve të parashikuara të kredisë sipas SNRF 9	(27)
Gjendja në fillim sipas SNRF 9 (1 janar 2018)	(27)

Tabela e mëposhtme rakordon provizionin në mbyllje për zhvlerësimin e instrumenteve financiare në përputhje me SNK 39 më 31 dhjetor 2017 me provizionin për HPK në hapje për zhvlerësimin e instrumenteve financiare në përputhje me SNRF 9 më 1 janar 2018.

	31 dhjetor 2017 (SNK 39)	Riklasifikime	Rimatje	1 janar 2018 (SNRF 9)
Hua dhe të arkëtueshme sipas SNK 39 /aktivet financiare me kosto të amortizuar sipas SNRF 9 (përfshin paranë dhe balancat me bankat, kreditë ndaj bankave dhe aktivet e tjera financiare)	8	-	13	21
Letrat me vlerë të investimit të borxhit të vlefshme për shitje sipas SNK 39 / aktivet financiare të borxhit me VDATGJ sipas SNRF 9	-	-	14	14
Totali	8	-	27	35

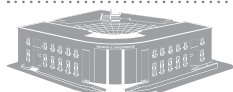
C. Struktura e administrimit të rrezikut

Instrumentet financiare të Bankës përdoren kryesisht për administrimin e rezervës valutore si dhe për qëllime të zbatimit të politikës monetare. Banka është e ekspozuar ndaj rrezikut të likuiditetit, rrezikut të kreditit, rrezikut të tregut, rrezikut ligjor dhe rrezikut operacional gjatë investimit në instrumentet financiare.

Ky shënim shpjegues paraqet informacion për ekspozimin e Bankës ndaj secilit nga rreziqet e mësipërme, objektivat e Bankës, politikat dhe proceset për matjen dhe administrimin e rrezikut.

Në përputhje me kërkesat ligjore, Banka e Shqipërisë mban dhe administron rezervat valutore të Republikës së Shqipërisë. Këshilli Mbikëqyrës ka përgjegjësinë për implementimin e strukturës së administrimit të rrezikut dhe të politikave për administrimin e rezervave. Këshilli Mbikëqyrës ka miratuar rregulloren 'Për funksionet e strukturave drejtuese në procesin e vendimmarrjes për administrimin e rezervës valutore'. Kjo rregullore parashikon përgjegjësitë e strukturave drejtuese, Këshillit Mbikëqyrës, Guvernatorit, Komitetit të Investimit dhe Departamentit të Operacioneve Monetare, gjatë administrimit të rezervës valutore. Këshilli Mbikëqyrës është përgjegjës për miratimin e rregullores 'Për politikën dhe mënyrën e administrimit të rezervës valutore', ndërsa Komiteti i Investimit është përgjegjës për miratimin e dokumentit 'Procedurat Operacionale e Investimit', ndërsa Guvernatori miraton akte të tjera udhëzuese për një rregullim sa më të plotë të funksionit të administrimit të rezervës. Rregullorja 'Për politikën dhe mënyrën e administrimit të rezervës valutore', përcakton objektivat në administrimin e portofolit, të renditura sipas përparësisë, parimet, si dhe kriteret bazë cilësore për administrimin e rreziqeve. Komiteti i Investimit miraton kriteret sasiorë në përputhje me kufizimet e parashikuara nga Këshilli Mbikëqyrës dhe monitoron respektimin e kufizimeve për shkallën e lejuar të rrezikut dhe rezultatin e investimit të portofolit të rezervës valutore.

Në përputhje me vendimmarrjen e Këshillit Mbikëqyrës për instrumentet e lejuara, rezerva investohet në tituj me të ardhura konstante dhe të ndryshueshme, në depozita ose certifikata depozite, si dhe në instrumente derivative të lidhura me këto instrumente. Pjesa tjetër e rezervës valutore mbahet në SDR dhe ar monetar. Administrimi i arit monetar realizohet në përputhje me rregulloren 'Për politikën dhe mënyrën e administrimit të arit', miratuar nga Këshilli Mbikëqyrës. Nga rishikimi i politikës kontabël për arin monetar (shih Shënimin 5(A) dhe

7(G)), në vitin 2016, Banka arriti në përfundimin që ari monetar nuk është një instrument financiar.

D. Rreziku i likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që: a) Banka do të hasë vështirësi në bërjen e pagesave për shlyerjen e detyrimeve të veta financiare në kohë, dhe b) Banka nuk do të jetë në gjendje të shesë një instrument financiar brenda një kohe të caktuar, pa krijuar humbje të rëndësishme krahasuar me vlerën e tregut. Likuiditeti renditet ndër objektivat parësorë të administrimit të rezervës valutore dhe përcaktohet si synim për të siguruar disponibilitetin në çdo kohë të fondeve të mjaftueshme për plotësimin e nevojave për likuiditet të lidhura me:

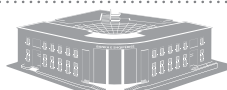
- zbatimin e politikës monetare dhe të politikës së kursit të këmbimit të Bankës; dhe
- ruajtjen e stabilitetit financiar apo mbulimin e nevojave të vendit në periudha krize.

Zbatimi i këtyre objektivave realizohet përmes organizimit të rezervës valutore në disa transhe që, në funksion të një administrimi të kujdesshëm të rrezikut të likuiditetit, i shërbejnë qëllimeve dhe mbartin karakteristika specifike. Transhi i detyrimeve në valutë përfaqëson investimet në aktive të financuara nga detyrimet në valutë, të përbëra kryesisht nga fondet që derdhin bankat e nivelit të dytë për rezervën e detyrueshme dhe fondet e qeverisë. Rezerva neto përbëhet nga:

1. transhi i kapitalit qarkullues: shërben për të përmbushur nevojën për likuiditet të krijuar brenda një muaji;
2. transhi i likuiditetit: shërben për të përmbushur nevojën për likuiditet të krijuar brenda një viti;
3. transhi i investimit: përfaqëson gjendjen e mbetur si tepricë dhe shërben për të përmbushur nevojën për likuiditet të krijuar përtej kuadrit kohor të dy transheve të para.

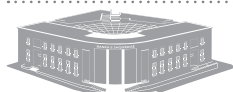
Madhësia dhe përbërja sipas monedhave e transheve të rezervës përcaktohen në përputhje me nevojat për përdorim të këtyre transheve. Përzgjedhja e instrumenteve financiare në të cilat është investuar pjesa kryesore e çdo transhi ('portofolet benchmark') dhe kohëzgjatja e çdo portofoli benchmark përcaktohet në përputhje me përdorimin e çdo transhi për të përmbushur nevojën për likuiditet të Bankës si dhe me objektivat e përcaktuara nga Këshilli Mbikëqyrës. Ndonëse portofoli i përgjithshëm i rezervës valutore është investuar në instrumente me likuiditet të lartë, transhi i parë dhe i dytë, të përshkruar më lart, janë investuar në instrumente shumë likuide të përfaqësuara nga emetime afatshkurtra të qeverive me cilësi të lartë krediti.

Tabelat e mëposhtme paraqesin maturitetin e mbetur kontraktual të detyrimeve dhe aktiveve financiare të Bankës. Flukset e pritshme të Bankës mbi këto instrumente mund të ndryshojnë nga flukset kontraktuale.

31 dhjetor 2018	Deri në 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 6 muaj	Nga 6 muaj deri në 1 vit	Nga 1 deri në 5 vjet	Mbi 5 vjet	Maturiteti i papërcaktuar	Totali
Aktive financiare								
Aktive joderivative								
Paraja dhe balancat me bankat	175,243	10,406	4,318	-	-	-	-	189,967
Aktive të tregtueshme	380	456	584	1,009	11,544	-	-	13,973
Llogari me FMN-në	12,634	-	-	-	-	-	20,878	33,512
Kredi ndaj bankave	21,676	10,642	-	-	-	-	-	32,318
Investime në letra me vlerë	3,227	4,001	23,041	80,956	131,157	5,222	-	247,604
Aktive të tjera (Shënimi 16)	-	-	-	-	-	1,821	-	1,821
	213,160	25,505	27,943	81,965	142,701	7,043	20,878	519,195
Aktive derivative								
Kontrata të së ardhmes të normave të interesit	-	12	-	-	-	-	-	12
Totali i aktiveve financiare	213,160	25,517	27,943	81,965	142,701	7,043	20,878	519,207
Detyrimet financiare								
Detyrime joderivative								
Para në qarkullim	-	-	-	-	-	-	286,132	286,132
Detyrime ndaj bankave	137,223	-	-	-	-	-	-	137,223
Depozita dhe hua nga palë të treta	5,735	-	-	-	-	-	-	5,735
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	62,035	-	576	-	-	-	500	63,111
Detyrime ndaj FMN-së	17,025	-	-	-	-	-	6,965	23,990
Detyrime të tjera	212	-	-	-	-	-	-	212
Totali i detyrimeve financiare	222,230	-	576	-	-	-	293,597	516,403
Aktive-detyrime, mospërputhja e maturitetit më 31 dhjetor 2018	(9,070)	25,517	27,367	81,965	142,701	7,043	(272,719)	2,804

31 dhjetor 2017	Deri në 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Nga 3 deri në 6 muaj	Nga 6 muaj deri në 1 vit	Nga 1 deri në 5 vjet	Mbi 5 vjet	Maturiteti i papërcaktuar	Totali
Aktive financiare								
Aktive joderivative								
Paraja dhe balanca me bankat	159,375	2,390	-	-	-	-	-	161,765
Aktive të tregtueshme	112	557	914	2,630	9,950	-	-	14,163
Llogari me FMN-në	18,437	-	-	-	-	-	23,296	41,733
Kredi ndaj bankave	30,519	9,352	-	-	-	-	-	39,871
Investime në letra me vlerë	16,777	30,039	47,465	51,636	96,515	2,943	-	245,375
Aktive të tjera (Shënimi 16)	-	-	-	-	-	1,712	-	1,712
	225,220	42,338	48,379	54,266	106,465	4,655	23,296	504,619
Aktive derivative								
Kontratat forward të kursit të këmbimit	-	77	-	-	-	-	-	77
Totali i aktiveve financiare	225,220	42,415	48,379	54,266	106,465	4,655	23,296	504,696
Detyrimet financiare								
Detyrime joderivative								
Para në qarkullim	-	-	-	-	-	-	274,685	274,685
Detyrime ndaj bankave	146,635	-	-	-	-	-	-	146,635
Depozita dhe hua nga palë të treta	4,033	-	-	-	-	-	-	4,033
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	33,894	-	901	-	-	-	500	35,295
Detyrime ndaj FMN-së	19,260	35	19	70	35	-	7,332	26,751
Detyrime të tjera	328	-	-	-	-	-	-	328
Totali i detyrimeve financiare	204,150	35	920	70	35	-	282,517	487,727
Aktive-detyrime, mospërputhja e maturitetit më 31 dhjetor 2017	21,070	42,380	47,459	54,196	106,430	4,655	(259,221)	16,969

E. Rreziku i Kreditit

Rreziku i kreditit është rreziku i humbjes financiare të Bankës në qoftë se kundërpartia e një instrumenti financiar dështon në përmbushjen e detyrimeve kontraktuale, dhe lind kryesisht nga huatë dhe paradhëniet e Bankës ndaj bankave të tjera dhe investimet në letra me vlerë. Për qëllime të raportimit mbi administrimit e rrezikut, Banka konsideron dhe konsolidon të gjitha elementet e ekspozimit ndaj rrezikut të kreditit (si rreziku individual i dështimit në shlyerjen e kredisë, rreziku i vendit dhe i sektorit).

Rreziku që lidhet me ndryshimet në vlerë të aktiveve të tregtueshme si rrjedhojë e ndryshimeve në normat e interesit të zbatuara ndaj instrumenteve të borxhit dhe derivativëve menaxhohet si një komponent i rrezikut të tregut. (shih (D) më poshtë).

(i) Rreziku i shlyerjes

Aktiviteti i administrimit të rezervës valutore mund të shkaktojë rrezik në momentin e shlyerjes së transaksioneve dhe tregtimeve. Rreziku i shlyerjes është rreziku i humbjeve për shkak të dështimit të një njësie ekonomike në përmbushjen e detyrimeve të saj për të dorëzuar mjetet monetare, letrat me vlerë ose aktive të tjera në përputhje me kontratën. Banka minimizon këtë rrezik përmes zbatimit të praktikave më të mira në mbështetje të njohjes dhe ndjekjes në vazhdimësi të kushteve dhe procedurave të shlyerjes.

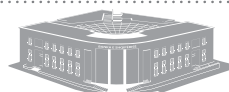
(ii) Rreziku i ruajtjes

Rreziku i kujdestarisë është rreziku që lidhet me humbje nga mjetet e vendosura në kujdestari në rastin e paafësisë paguese, neglizhencës, mashtrimit, keqadministrimit ose praktikave jo të përshtatshme në mirëmbajtjen e portofolit nga kujdestari. Banka e Shqipërisë minimizon këtë rrezik nëpërmjet përzgjedhjes për ofrimin e shërbimit të kujdestarisë, të institucioneve financiare me reputacion të spikatur, me një minimum aktivesh në ruajtje prej 1,000 miliardë USD.

(iii) Menaxhimi i rrezikut të kreditit

Tabela e mëposhtme tregon vlerat kontabël të aktiveve financiare që janë të ekspozuara ndaj rrezikut të kreditit më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017:

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Aktivet		
Paraja dhe balancat me bankat (duke përjashtuar para në arkë)	189,949	161,747
Llogari me FMN-në (Shënimi 11)	33,512	41,733
Kredi ndaj bankave (Shënimi 12)	32,318	39,871
Aktive të tregtueshme (Shënimi 13)	13,985	14,240
Investime në letra me vlerë (Shënimi 14)	247,604	245,375
Aktive të tjera (kredi për punonjësit) (Shënimi 16)	1,821	1,712
Totali	519,189	504,678

Aktivitet e emetuara në valutë të huaj

Për administrimin e rrezikut të kreditit në lidhje me ekspozimet ndaj rezervës valutore, Këshilli Mbikëqyrës ka përcaktuar kritere bazë për ekspozimin ndaj palëve dhe në varësi të tipit të investimit, emetuesit, shkallës së vlerësimit të kreditit, likuiditetit të tregut, ku emetimet e qeverive dhe bankave qendrore kanë prioritet. Procesi i vlerësimit dhe monitorimit të cilësisë së kreditit të emetuesve të lejuar për investim bazohet në analizën dhe vlerësimet e përcaktuara nga agjencitë kryesore të vlerësimit të renditjes: Standard&Poor's, Moody's dhe Fitch, si dhe në ndjekjen ditore të ecurisë së disa treguesve të tregut që mbartin informacion mbi cilësinë e kreditit të emetuesve. Në përputhje me kufizimet e vendosura nga Këshilli Mbikëqyrës, Komiteti i Investimit përcakton kufizime të tjera cilësore dhe/ose sasiore mbi ekspozimet e lejuara për emetuesit/institucionet financiare në baza individuale, klasë apo kombinim klasë/instrument. Në varësi të kushteve dhe zhvillimeve në treg, Banka mund të zbatojë kufizime më konservatore për investimin me një emetues/institucion financiar.

Aktivitet e emetuara në valutë të huaj, pjesë e rezervës valutore, përfshijnë paranë dhe balancat me bankat (duke përjashtuar paratë në arkë), aktivitet e tregtueshme, llogarinë me FMN dhe investimet në letra me vlerë në valute të huaj. Investimi i rezervave valutore kufizohet në investime të emetuara nga qeveri/banka qendrore me vlerësim minimal të kreditit A-, qeveri të Eurozonës me vlerësim minimal krediti BBB-, agjenci qeveritare, institucione shumëpalëshe dhe entitete publike me vlerësim minimal krediti AA- dhe banka dhe institucione të tjera financiare me vlerësim minimal krediti AA-.

Vlerësimi i kreditit i referohet një emetuesi/institucioni financiar dhe, në mungesë të tij, përdoret vlerësimi i kreditit të borxhit afatgjatë të institucionit financiar. Për qëllime të realizimit të aktivitetit të administrimit të rezervës valutore dhe të kryerjes së pagesave, Banka mund të operojë përmes llogarive rrjedhëse të hapura me banka të vlerësuara me rrezikun e kreditit minimal BBB.

Në kuadër të administrimit të portofolit të rezervës valutore, si hap i parë Banka monitoron zhvillimet ekonomike për ekonominë e vendeve ndaj të cilave ka ekspozime përmes investimit në tituj. Shkalla e monitorimit dhe niveli i të dhënave të menaxhimit ndryshon. Për monedhat kryesore, Banka konsideron se vlerësimet e agjencive të vlerësimit të renditjes dhe informacionet e tjera publike janë reflektuar në çmime dhe në të dhënat për Humbjet e Pritura të Kreditit (HPK). Përveç kësaj, menaxheri i portofolit dhe njësisia e menaxhimit të rrezikut monitorojnë aftësinë paguese të çdo huamarrësi, bazuar në kërkime tregu dhe burime të tjera si pasqyrat financiare të publikuara. Probabilitetet e dështimit (PD) për çdo shkallë vlerësimi përcaktohen në bazë të normave historike afatgjata të ndodhura të dështimit, të përditësuara çdo vit, nga publikimet e agjencive kryesore të vlerësimit të renditjes.

Aktivitet në monedhën vendase

Aktivitet në monedhë vendase përfshijnë huatë ndaj bankave, investimet në letra me vlerë të borxhit të emetuara nga Qeveria Shqiptare dhe kreditë ndaj punonjësve të përfshira tek aktivitetet e tjera financiare.

Banka nuk menaxhon në mënyrë aktive rrezikun e kredisë për aktivitetet e shprehura në monedhën vendase, meqë ato zakonisht krijohen për qëllime të operacioneve të zbatimit të politikës monetare. Për monitorimin e rrezikut të kreditit për këto aktive Banka përdor analiza dhe informacione të jashtme dhe të zhvilluara nga Banka, të cilat përfshijnë edhe informacionin që Banka ka në dispozicion, për shkak të rolit të saj si rregullator dhe Bankë Qendrore.

Për huatë ndaj bankave vendase (huatë njëditore dhe marrëveshjet e anasjella të riblerjes), Banka zbut rrezikun e kreditit nëpërmjet kolateralit, i cili përbëhet nga letra me vlerë të borxhit të emetuara nga Qeveria Shqiptare. Vlera e kolateralit për çdo transaksion nuk është më e ulët se vlera e kredisë së dhënë plus një diferencë të përcaktuar. Nëse vlera e letrës me vlerë të vendosur si kolateral bie nën një nivel të caktuar, Banka e Shqipërisë i kërkon bankave tregtare të vendosin kolateral shtesë, bazuar në rivlerësimin e letrave me vlerë.

Modeli i vlerësimit të rrezikut i përdorur nga Banka për vlerësimin e HPK-ve për huatë ndaj bankave vendase bazohet në kritere që janë të ngjashme me ato të përdorura për qëllime mbikëqyrëse, siç janë mjaftueshmëria e kapitalit, rritja e kredisë, likuiditeti dhe përfitueshmëria e kundërpartisë. Shkallët e rrezikut dhe metodologjia i nënshtrohen rishikimeve të rregullta periodike nga Banka. Investimet në letra me vlerë në monedhën vendase, përbëhen nga Bono Thesari të emetuara nga Qeveria Shqiptare, me afat maturimi deri në një vit. Ky portofol krijohet nga Banka e Shqipërisë për ndërhyrjen në tregun e parasë nëpërmjet transaksioneve me të drejta të plota, me qëllim menaxhimin e strukturës së likuiditetit të sistemit bankar me ndikim të mundshëm në normat afatshkurtra të interesit në këtë treg.

Rreziku i kreditit të portofolit të investimeve në letra me vlerë në monedhën vendase vlerësohet bazuar në të dhënat historike dhe kapacitetin e vlerësuar të qeverisë shqiptare për të përmbushur detyrimet kontraktuale afatshkurtra në monedhën vendase.

Për kreditë ndaj punonjësve, banka vlerëson HPK-të në bazë të normave historike të humbjeve, të rregulluara për informacionin makroekonomik mbi të ardhmen.

(iv) Analiza e cilësisë së kreditit

Tabela në vijim paraqet informacion mbi cilësinë e kreditit të aktiveve financiare të matura me kosto të amortizuara dhe investimet e borxhit me VDATGJ (2018) dhe instrumente borxhi të vlefshme për shitje (2017). Përveç se kur tregohet në

mënyrë specifike, për aktivet financiare shumat në tabelë përfaqësojnë vlerën kontabël bruto.

Shpjegimi i termave 'Faza 1', 'Faza 2' dhe 'Faza 3' është përfshirë në Shënimin 7(A)(vii). Vlerësimet e kreditit tregojnë vlerësimin e dytë më të mirë mes Standard & Poor's, Moody's dhe Fitch.

	2018			2017
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Total
Paraja dhe balancat me bankat me kosto të amortizuara				Total
Vlerësuar AAA	8,867	-	-	8,867
Vlerësuar nga AA- në AA+	146,502	-	-	146,502
Vlerësuar nga A- në A+	18,106	-	-	18,106
Vlerësuar BBB+ dhe më poshtë	11	-	-	11
Qeveria Shqiptare B+*	4	-	-	4
BIS Basel	16,473	-	-	16,473
	189,963	-	-	189,963
Provizion për humbjet	(14)	-	-	(14)
Vlera kontabël	189,949	-	-	189,949
Llogari me FMN-në me kosto të amortizuara**				
Të pavlerësuara	33,512	-	-	33,512
	33,512	-	-	33,512
Provizion për humbjet	-	-	-	-
Vlera kontabël	33,512	-	-	33,512
Hua për bankat me kosto të amortizuara				
Shkalla: Rrezik shumë i ulët	-	-	-	-
Shkalla: Rrezik i ulët	32,318	-	-	32,318
Shkalla: Rrezik mesatar	-	-	-	-
Shkalla: Rrezik mesatarisht i lartë	-	-	-	-
Shkalla: Rrezik i lartë	-	-	-	-
	32,318	-	-	32,318
Provizion për humbjet	-	-	-	-
Vlera kontabël	32,318	-	-	32,318
Investime në letra me vlerë borxhi me VDATGJ (2017: të vlefshme për shitje)				
Vlerësuar AAA	72,619	-	-	72,619
Vlerësuar nga AA- në AA+	79,090	-	-	79,090
Vlerësuar nga A- në A+	23,375	-	-	23,375
Vlerësuar BBB+ dhe më poshtë	14,812	-	-	14,812
Qeveria Shqiptare (B+)*	55,587	-	-	55,587
BIS Basel	2,121	-	-	2,121
	247,604	-	-	247,604
Provizion për humbjet	(16)	-	-	(16)
Vlera kontabël – vlera e drejtë	247,604	-	-	247,604
Aktive të tjera me kosto të amortizuara				
Të pavlerësuara	1,827	-	-	1,827
	1,827	-	-	1,827
Provizion për humbjet	(6)	-	-	(6)
Vlera kontabël	1,821	-	-	1,821

* Qeveria Shqiptare vlerësohet si B+, e qëndrueshme, bazuar në vlerësimin e kreditit të Standard & Poor's dhe B1 e qëndrueshme, bazuar në vlerësimin e kreditit të Moody's.

** Vlera e monedhës së SDR përcaktohet duke përmbledhur vlerat në dollarin amerikan, bazuar në kurset e këmbimit të tregut, të një shporte monedhash kryesore (dollari amerikan, euro, sterlina, jani kinez dhe jeni japonez). Vlera e monedhës SDR llogaritet çdo ditë dhe shporta e vlerësimit rishikohet dhe përshtatet çdo pesë vjet.

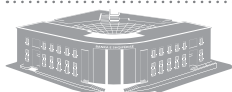

Tabela në vijim paraqet cilësinë e kreditit të letrave me vlerë të tregtueshme të borxhit. Analiza është e bazuar në vlerësimin e dytë më të mirë mes Standard & Poor's, Moody's dhe Fitch.

	2018	2017
Obligacione të agjencive të huaja		
Të vlerësuara AAA	2,446	3,585
Të vlerësuara nga AA- në AA+	2,419	2,453
	4,865	6,038
Obligacione të qeverive të huaja dhe institucioneve shumëpalëshe		
Të vlerësuara AAA	7,520	7,546
Të vlerësuara nga AA- në AA+	1,588	578
	9,108	8,125
Totali i letrave me vlerë të borxhit të tregtueshëm	13,973	14,163

(v) Kolaterali i mbajtur dhe zbutja e rrezikut të kreditit

Banka mban kolateral dhe përdor instrumente të tjerë për zbutjen e rrezikut të kreditit. Në tabelën në vijim paraqiten llojet kryesore të kolateralit të mbajtura për disa tipe ekspozimesh.

	Shënime	Përqindja e ekspozimit që i nënshtrohet kërkesave të kolateralit		Lloji kryesor i kolateralit të mbajtur
		31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017	
Kredi ndaj bankave Marrëveshjet e anasjella të riblerjes dhe kredi njëditore	12	100	100	Letra me vlerë të borxhi të Qeverisë Shqiptare
Aktive të tjera Kredi për punonjësit	16	100	100	Hipotekë ose kontratë garancie

Më 31 dhjetor 2018, Banka ka një ekspozim 32,318 milionë lekë (1 Janar 2018: 39,871 milionë lekë) përkundrejt bankave tregtare, për të cilin nuk njihet provizion për humbjet nga krediti për shkak të mbulimit të plotë me kolateral.

(vi) Shumat që rrjedhin nga HPK-të

(a) Të dhënat, supozimet dhe teknikat e përdorura për përlllogaritjen e zhvlerësimit

Shih politikën kontabël në Shënimin 7(A)(vii)

Rritje e ndjeshme e rrezikut të kreditit

Për përcaktimin nëse rreziku i mospagimit të vlerës së investuar të një instrumenti financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare Banka konsideron informacione të mbështetura dhe të arsyeshme, që janë të disponueshme pa kosto ose përpjekje të panevojshme. Kjo përfshin informacione dhe analiza sasiore dhe cilësore, bazuar në përvojën historike të Bankës dhe vlerësimet e specialistëve të rrezikut të kreditit si dhe duke përfshirë informacione mbi të ardhmen.

Qëllimi i vlerësimit është të identifikojë nëse ka ndodhur një rritje e ndjeshme e rrezikut të kreditit për një ekspozim duke krahasuar:

- probabilitetin e dështimit gjatë jetës së mbetur, në datën e raportimit; me
- probabilitetin e dështimit gjatë jetës së mbetur për këtë moment kohor, të vlerësuar në momentin e njohjes fillestare të ekspozimit (korrigjuar sipas nevojës për ndryshimet në pritshmëritë për parapagim).

Shkallët/vlerësimi i rrezikut të kreditit

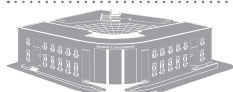
Për të vlerësuar rrezikun e dështimit, Banka për çdo ekspozim në valutë në njohjen fillestare përcakton vlerësimin e dytë më të mirë ndërmjet Standard & Poor's, Moody's dhe Fitch për atë kundërparti.

Në njohjen fillestare, Banka klasifikon çdo ekspozim ndaj bankave në një shkallë të caktuar rreziku krediti bazuar në një shumëllojshmëri të dhënash që vlerësohen se parashikojnë rrezikun e dështimit dhe në eksperiencën me gjykimet mbi kreditin. Shkallët e rrezikut të kreditit përcaktohen duke përdorur faktorë cilësorë dhe sasiorë që janë tregues të rrezikut të dështimit. Këta faktorë ndryshojnë në varësi të natyrës së ekspozimit dhe të llojit të huamarrësit. Shkallët e rrezikut të kreditit janë përcaktuar dhe kalibruar në mënyrë të tillë që rreziku i dështimit të rritet në mënyrë eksponenciale me rritjen e rrezikut të kreditit. Ekspozimet janë subjekt monitorimi të vazhdueshëm, që mund të rezultojë në lëvizjen e ekspozimit në një shkallë/vlerësim të ndryshëm të rrezikut të kreditit. Monitorimi zakonisht përfshin përdorimin e të dhënave të mëposhtme.

Ekspozime në valutë të huaj	Ekspozime në monedhën vendase	Aktive të tjera
– Të dhëna nga agjencitë e vlerësimit të renditjes, artikujt e shtypit, ndryshimet në vlerësimet e jashtme të kreditit	– Të dhëna të mbledhura nga Banka mbi bankat tregtare dhe treguesit mbikëqyrës	– Historiku i pagesave – kjo përfshin statusin dhe gjendjen financiare të huamarrësit
– Çmimet e obligacioneve të kuotuar për kundërpartinë aty ku është e mundur	– Ndryshimet ekzistuese dhe të parashikuara në kushtet e biznesit, financiare dhe ekonomike	– Ndryshimet ekzistuese dhe të parashikuara në kushtet financiare dhe ekonomike
– Ndryshimet aktuale dhe të pritshme në mjedisin politik, rregullator dhe teknologjik të kundërpartisë ose në aktivitetet e saj të biznesit	– Matrica të aftësisë paguese	

Përlllogaritja e strukturës kohore të PD-së

Shkallët/vlerësimi i rrezikut të kreditit janë të dhëna parësore në përcaktimin e strukturës kohore të PD-ve për ekspozimet. Banka mbledh informacione mbi performancën dhe dështimet për ekspozimet ndaj rrezikut të kreditit, analizuar sipas kundërpartive dhe shkallëve/vlerësimeve të rrezikut të kreditit. Banka përdor modele statistikore për të analizuar të dhënat e mbledhura dhe për të

kryer vlerësime të PD përgjatë jetës së mbetur të ekspozimeve dhe si këto PD priten të ndryshojnë me kohën. Kjo analizë përfshin identifikimin dhe kalibrimin e marrëdhënieve midis ndryshimeve në PD dhe ndryshimeve në faktorët kryesorë makroekonomikë, të cilët përfshijnë rritjen e PBB, kurset e këmbimit, normat referuese të interesit si dhe rritjen e kredisë.

Metodologjia e përcaktimit të PD-ve për bankat tregtare vendase bazohet në Sistemin e Vlerësimit të Rrezikut (SVR) të përdorur për qëllime mbikëqyrëse. Faktorët që konsiderohen nga SVR përfshijnë mjaftueshmërinë e kapitalit, rrezikun e kredisë, likuiditetin dhe përfitueshmërinë e kundërpatisë. PD-të llogariten si mesatare e ponderuar e PD-ve për secilin faktor, ku peshat përkatëse përcaktohen në bazë të rëndësisë së faktorit.

Për aktivet në valutë të huaj, Banka përdor PD 12 mujore për emetimet qeveritare dhe jo qeveritare, bazuar në matricat e tranzicionit, sipas vlerësimeve të publikuara nga S&P, të cilat tregojnë mundësinë e falimentimit përgjatë 12 muajve për emetuesit për çdo kategori përkatëse vlerësimi. Për emetimet qeveritare përdoret një matricë tranzicioni afatgjatë. Për emetimet jo qeveritare, përdoren dy matrica, një matricë tranzicioni afatgjatë e institucioneve financiare (skenari normal) dhe matrica e tranzicionit e një viti krize financiare (skenari alternativ i recensionit), të ponderuara me probabilitetet përkatëse.

Për ekspozimet ndaj qeverisë shqiptare në monedhën vendase, PD e vlerësuar konsideron maturitetin afatshkurtër të këtyre ekspozimeve, mungesën e dështimeve historike dhe vlerësime të detajuara të aftësisë së qeverisë shqiptare për të përmbushur detyrimet e saj monetare kontraktuale në një kohë të shkurtër, duke marrë parasysh edhe treguesit makroekonomik përgjatë periudhës së vlerësimit.

Përcaktimi nëse rreziku i kreditit është rritur ndjeshëm

Kriteret për të përcaktuar nëse rreziku i kreditit është rritur ndjeshëm ndryshojnë sipas portofoleve dhe përfshijnë ndryshime sasiore në PD dhe faktorë cilësorë, përfshirë një kriter të bazuar në ditëvonesat.

Rreziku i kreditit i një ekspozimi të caktuar në valutë konsiderohet se është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse:

- vlerësimi i kreditit nga të tre agjencitë e vlerësimit të renditjes (Standard & Poor's, Moody's dhe Fitch) bie nën BBB- (ose ekuivalente me të); ose
- vlerësimi i kreditit nga njëra prej agjencive më sipër bie në BB-; ose
- ka një vonesë në shlyerjen e një detyrimi ndaj Bankës prej 30 ose më shumë ditësh. Në këtë rast rreziku i kreditit do të konsiderohet që është rritur ndjeshëm për të gjitha ekspozimet ndaj atij emetuesi.

Rreziku i kredisë për një ekspozim të caktuar në monedhën vendase ndaj bankave tregtare konsiderohet të jetë rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse plotësohet njëri nga kriteret më poshtë:

- banka merr kredi ELA (*Emergency Liquidity Assistance*) dhe PD arrin nivelin mbi 30%; ose
- niveli i treguesit PD është më i madh se 40% në periudhën e raportimit; ose
- PD është më e madhe se 25% dhe është rritur me më shumë se 5 pikë përqindjeje në periudhën e raportimit krahasuar me periudhën e njohjes fillestare; ose
- ka një vonesë në shlyerjen e një detyrimi (duke përjashtuar ELA) ndaj Bankës prej 30 ose më shumë ditësh. Në këtë rast rreziku i kreditit do të konsiderohet që është rritur ndjeshëm për të gjitha ekspozimet ndaj asaj banke tregtare.

Ditëvonesat përcaktohen duke konsideruar numrin e ditëve që nga data më e hershme e afatit për pagesë në të cilën nuk është kryer pagesë e plotë. Datat e afatit për pagesë përcaktohen pa marrë në konsideratë ndonjë periudhë faljeje që mund të jetë akorduar për huamarrësin.

Rreziku i kreditit i një ekspozimi ndaj qeverisë shqiptare në lekë konsiderohet se është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare nëse ka një vonesë në shlyerjen e detyrimit ndaj Bankës prej 30 ose më shumë ditësh.

Banka monitoron efektivitetin e kriterëve të përdorur për të identifikuar rritjen e ndjeshme të rrezikut të kredisë duke kryer rishikime periodike për të konfirmuar që kriteret janë në gjendje të identifikojnë rritje të ndjeshme në rrezikun e kreditit përpara se një ekspozim të dështojë.

Përkufizimi i dështimit

Banka konsideron që një aktiv financiar ka dështuar kur:

- huamarrësi nuk ka gjasa të paguajë detyrimet e tij të plota ndaj Bankës për kredinë, pa qenë nevoja për veprime nga Banka të tilla si realizimi i aktive të lëna si kolateral (nëse ka ndonjë të tillë); ose
- huamarrësi është në vonesë prej më shumë se 90 ditësh për ndonjë ekspozim material kredie ndaj Bankës.

Në vlerësimin nëse një huamarrës është në dështim, Banka konsideron tregues:

- cilësorë – p.sh. shkeljet e kushteve financiare të kontratës;
- sasiorë – p.sh. vonesat në pagesë dhe mospagimi i ndonjë detyrimi tjetër nga i njëjti huamarrës; dhe
- bazuar në të dhënat e zhvilluara së brendshmi dhe të marra nga burime të jashtme.

Të dhënat e përdorura në vlerësimin nëse një instrument financiar ka dështuar dhe rëndësia e tyre mund të ndryshojë me kalimin e kohës për të pasqyruar ndryshimet në rrethana.

Përfshirja e informacionit mbi të ardhmen

Banka përfshin informacion mbi të ardhmen si në vlerësimet e saj nëse rreziku i kreditit të një instrumenti është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare ashtu edhe në matjen e HPK-ve.

Për ekspozimet në monedhën vendase, Banka formulon një 'skanar bazë' të parashikimeve të ardhshme të treguesve të rëndësishëm ekonomikë (rritja e PBB-së, kurset e këmbimit, normat referuese të interesit dhe rritja e kredisë) si dhe një gamë përfaqësuese të skenarëve të tjerë të mundshëm të parashikuar "skanari i moderuar" duke marrë parasysh probabilitetet relative të secilit skanar, duke bërë krahasim të rezultateve të *stress-test*-eve të mëparshme me treguesit financiarë të agjentëve ekonomikë gjatë periudhës së referencës.

Skanari bazë paraqet parashikimet më të mundshme dhe është në linjë me informacionin e përdorur nga Banka për qëllime të tjera, si planifikimi strategjik dhe parashikimet. Skanarët e tjerë "skanari i moderuar" paraqesin rezultate më pesimiste. Në mënyrë periodike, Banka kryen '*stress testing*' të goditjeve më ekstreme për të kalibruar përcaktimin e saj të këtyre skenarëve të tjerë përfaqësues.

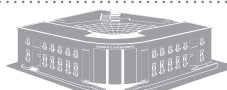
Për emetimet jo qeveritare në monedhë të huaj, informacioni mbi të ardhmen përfshihet në vlerësimin e PD, pasi probabilitetet për skanarin normal dhe skanarin alternativ llogariten në bazë të probabilitetit të rënies në recesion së ekonomive të mëdha (si një nga treguesit kryesorë të rritjes së PD-së për emetuesit jo qeveritarë), duke zbatuar edhe faktorë shtesë cilësor. Për emetimet qeveritare në valutë të huaj, vlerat e ardhshme të treguesve ekonomike përfshihen në përcaktimin renditjes dhe për pasojë në nivelin e PD, të reflektuar në matricat e tranzicionit të publikuara nga agjencitë e renditjes. Këto tregues rishikohen periodikisht dhe në raste ndryshimesh të rëndësishme në treg nga agjencitë e vlerësimit të renditjes.

Aktivitetet financiare të modifikuara

Kushtet kontraktuale të një aktivi financiar mund të modifikohen për arsye të ndryshme, duke përfshirë ndryshimin e kushteve të tregut dhe faktorë të tjerë që nuk lidhen me ndonjë përkeqësim aktual ose potencial të cilësisë së kreditit të kundërpartisë. Një aktiv ekzistues, kushtet e të cilit janë modifikuar mund të çregjistrohet dhe aktivi i rinegociuar njihet si aktiv i ri me vlerë të drejtë në përputhje me politikën kontabël të përcaktuar në Shënimin 7(A)(iv).

Kur kushtet e një aktivi financiar modifikohen dhe modifikimi nuk rezulton në çregjistrim, përcaktimi nëse rreziku i kredisë së aktivitetit është rritur ndjeshëm reflekton krahasimin e:

- PD-së përgjatë jetës së mbetur në datën e raportimit bazuar në kushtet e modifikuara; me
- PD-në përgjatë jetës së mbetur vlerësuar në bazë të të dhënave në njohjen fillestare dhe kushteve kontraktuale fillestare.

Matja e HPK-ve

Të dhënat kryesore për matjen e HPK-ve janë strukturat kohore të parametrave të mëposhtëm:

- probabiliteti i dështimit (PD),
- humbja nga dështimi (HND),
- ekspozimi në rast dështimi (END).

Këto parametra janë nxjerrë nga modelet statistikore të zhvilluara së brendshmi, modele statistikore të jashtëm të njohura globalisht dhe nga të dhëna të tjera historike. Ato janë korrigjuar për të pasqyruar informacionin mbi të ardhmen, siç është përshkruar më sipër.

Vlerësimet e PD-ve janë vlerësime në një datë të caktuar, të cilat llogariten bazuar në modelet statistikore të vlerësimit dhe përcaktohen duke përdorur teknika vlerësimi të përshtatura sipas kategorive të ndryshme të kundërpartive dhe ekspozimeve. Këto modele statistikore bazohen në të dhëna të brendshme dhe të jashtme, duke përfshirë faktorë sasiorë dhe cilësorë. Të dhënat nga matricat e tranzicionit përdoren për të llogaritur PD-të për kundërpartitë e huaja. Nëse një kundërparti ose ekspozim lëviz midis klasave të vlerësimit, atëherë kjo sjell një ndryshim në vlerësimin e PD-së përkatëse.

HND është shkalla e humbjes së mundshme në rast dështimi. Banka vlerëson parametrat e HND bazuar në historinë e normave të rikuperimit ose parametra të llogaritura nga agjencitë e renditjes dhe institucionet rregullatore si BIS Basel të pretendimeve përkundrejt palëve të dështuara. Modelet e HND do të konsiderojnë strukturën, kolateralin, prioritetin e pretendimit, industrinë ku bën pjesë kundërpartia dhe kostot e rikuperimit të çdo kolaterali që është i lidhur me aktivin financiar.

END përfaqëson ekspozimin e pritshëm në rast dështimi. Banka llogarit END duke u nisur nga ekspozimi aktual ndaj një kundërpartie si dhe duke konsideruar ndryshimet e mundshme të vlerës aktuale që lejohen sipas kontratës, duke përfshirë amortizimin. END për një aktiv financiar është vlera e tij kontabël bruto në momentin e dështimit. Vlerësimet e END llogariten mbi bazën e flukseve të skontuara monetare duke përdorur normën efektive të interesit si normë skontimi. Siç është përshkruar më sipër, dhe duke përdorur PD 12-mujore për aktivet financiare për të cilat rreziku i kreditit nuk është rritur ndjeshëm, Banka mat HPK-të duke marrë parasysh rrezikun e dështimit përgjatë periudhës maksimale kontraktuale gjatë të cilës është e ekspozuar ndaj rrezikut të kreditit, edhe nëse për qëllime të menaxhimit të rrezikut Banka konsideron një periudhë më të gjatë. Periudha maksimale kontraktuale zgjat deri në datën në të cilën Banka ka të drejtë të kërkojë kthimin e një parapagimi.

Kur modelimi i një parametri kryhet në baza kolektive, instrumentet financiare grupohen në bazë të karakteristikave të përbashkëta të rrezikut të cilat përfshijnë:

- llojin e instrumentit;
- vlerësimet e rrezikut të kreditit;
- llojin e kolateralit;
- datën e njohjes fillestare;
- afati i mbetur deri në maturim;
- industrinë; dhe
- vendndodhjen gjeografike e huamarrësit.

Grupimet janë subjekt rishikimi të rregullt, për të siguruar që ekspozimet brenda një grupi të caktuar të mbeten homogjene.

Për portfolet për të cilat ka të dhëna historike të kufizuara, Banka përdor informacion të jashtëm si referencë për të plotësuar të dhënat e disponueshme së brendshmi. Ekspozimet për të cilat informacioni i jashtëm i përdorur si referencë përbën një të dhënë të rëndësishme në matjen e HPK-ve përfshijnë aktive financiare në valutë të huaj si më poshtë:

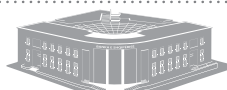
	Ekspozimi	Referencat e jashtme të përdorura	
		PD	HND
Paraja dhe balancat me bankat (llogarit dhe depozitat)	189,949	Vlerësimi i dytë më i mirë (nga: S&P, Moody's dhe Fitch)	Studimet e rikuperimeve nga Moody's
Investimet në letra me vlerë në monedhë të huaj	192,017	Vlerësimi i dytë më i mirë (nga: S&P, Moody's dhe Fitch)	Studimet e rikuperimeve nga Moody's

(b) Provizioni për humbjet

Tabela e mëposhtme paraqet barazimin midis gjendjes në fillim dhe në fund të provizionit për humbje sipas klasës së instrumentit financiar. Shpjegimi i termave 'Faza 1', 'Faza 2' dhe 'Faza 3' dhe aktiv me kredit të zhvlerësuar janë përfshirë në Shënimin 7(A)(vii).

	2018			2017
	Faza 1	Faza2	Faza 3	Total
Paraja dhe balancat me bankat				
Balanca në 1 Janar	13	-	-	13
Rimatja neto e fondit të humbjeve	1	-	-	1
Balanca në fund të periudhës (2018)	14	-	-	14
Aktive të tjera me kosto të amortizuara				
Balanca në 1 Janar	8	-	-	8
Rivlerësimi neto i provizionit për humbje	(2)	-	-	(2)
Balanca në fund të periudhës	6	-	-	6
Letra me vlerë të borxhit me VDATGJ				
Balanca në 1 Janar	14	-	-	14
Rimatja neto e fondit të humbjeve	2	-	-	2
Balanca në fund të periudhës	16	-	-	16
Total				
Balanca në 1 Janar	35	-	-	35
Rimatja neto e fondit të humbjeve	1	-	-	1
Balanca në fund të periudhës (2018)	36	-	-	36

Provizionet për humbjet e pritshme të letrave me VDATGJ nuk njihen në pasqyrën e pozicionit financiar sepse vlera kontabël e tyre është vlera e drejtë.

(c) Aktivet financiare me kredit të zhvlerësuar

Shih politikën e kontabilitetit në Shënimin 7(A)(vii).

Më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017, Banka nuk kishte aktive financiare me kredit të zhvlerësuar.

(vii) Përqendrimi i rrezikut të kredisë

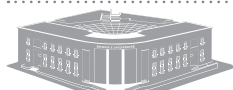
Banka monitoron përqendrimet e rrezikut të kreditit sipas vendndodhjes gjeografike dhe sipas llojit të kundërpartisë. Një analizë e përqendrimit të rrezikut të kreditit është paraqitur më poshtë. Përqendrimi sipas vendndodhjes për investimet në letra me vlerë bazohet në vendin e emetuesit të letrës me vlerë. Përqendrimi sipas llojit të kundërpartisë bazohet në vendin e klientit.

Një analizë e përqendrimit të rrezikut të kreditit sipas pozicionit gjeografik paraqitet si më poshtë:

31 dhjetor 2018	Gjermani	Francë	Shtete të tjera të BE-së	Zvicër	SHBA	Republika e Shqipërisë	Të tjera	Totali
Llogari dhe depozita me institucionet financiare (Shënimi 9)	4,473	128,402	21,269	20,792	6,112	4	8,897	189,949
Aktive të tregtueshme	2,339	1,218	2,894	108	6,701	-	725	13,985
Llogari me FMN-në	-	-	-	-	-	-	33,512	33,512
Kredi ndaj bankave	-	-	-	-	-	32,318	-	32,318
Investime në letra me vlerë	17,860	16,944	106,027	2,122	42,581	55,587	6,483	247,604
Aktive të tjera (Shënimi 16)	-	-	-	-	-	1,821	-	1,821
Totali	24,672	146,564	130,190	23,022	55,394	89,730	49,617	519,189

31 dhjetor 2017	Gjermani	Francë	Shtete të tjera të BE-së	Zvicër	SHBA	Republika e Shqipërisë	Të tjera	Totali
Llogari dhe depozita me institucionet financiare (Shënimi 9)	5,632	122,246	6,372	8,657	10,106	3	8,731	161,747
Aktive të tregtueshme	3,307	967	2,441	-	7,227	77	221	14,240
Llogari me FMN-në	-	-	-	-	-	-	41,733	41,733
Kredi ndaj bankave	-	-	-	-	-	39,871	-	39,871
Investime në letra me vlerë	13,271	25,516	91,351	269	53,009	52,719	9,240	245,375
Aktive të tjera (Shënimi 16)	-	-	-	-	-	1,712	-	1,712
Totali	22,210	148,729	100,164	8,926	70,342	94,382	59,925	504,678

Një analizë e përqendrimit të aktiveve financiare sipas llojit të kundërpartisë paraqitet si më poshtë:

31 dhjetor 2018	Llogari dhe depozita me institucionet financiare	Aktive të tregtueshme	Llogari me FMN-në	Kredi ndaj bankave	Investime në letra me vlerë	Aktive të tjera	Totali
Banka Qendrore	160,291	-	33,512	-	-	-	193,803
BIS Basel	16,472	-	-	-	2,121	-	18,593
Qeveritë e huaja dhe institucionet shumëpalëshe	3,084	9,108	-	-	139,605	-	151,797
Agjencitë e huaja	4,319	4,865	-	-	18,039	-	27,223
Bankat tregtare	5,783	-	-	32,318	32,252	-	70,353
Qeveria Shqiptare	-	-	-	-	55,587	-	55,587
Të tjera	-	12	-	-	-	1,821	1,833
Totali	189,949	13,985	33,512	32,318	247,604	1,821	519,189

31 dhjetor 2017	Llogari dhe depozita me institucionet financiare	Aktive të tregtueshme	Llogari me FMN-në	Kredi ndaj bankave	Investime në letra me vlerë	Aktive të tjera	Totali
Banka Qendrore	146,869	-	41,733	-	-	-	188,602
BIS Basel	7,330	-	-	-	269	-	7,599
Qeveri të huaja dhe institucione shumëpalëshe	111	8,125	-	-	150,552	-	158,788
Agjenci të huaja	-	6,038	-	-	25,303	-	31,341
Banka tregtare	7,437	-	-	39,871	16,532	-	63,840
Qeveria Shqiptare	-	77	-	-	52,719	-	52,796
Të tjera	-	-	-	-	-	1,712	1,712
Totali	161,747	14,240	41,733	39,871	245,375	1,712	504,678

F. Rreziku i tregut

Rreziku i tregut është rreziku që ndryshimi në çmimet e tregut, si normat e interesit, çmimet e kapitalit, kursi i këmbimit dhe normat e kreditit (që nuk lidhen me ndryshimet në cilësinë e kredidhënësit apo emetuesit) do të ndikojnë në të ardhurat e Bankës apo vlerën e instrumenteve financiare të saj. Objektivi i administrimit të rrezikut të tregut është të menaxhojë dhe kontrollojë ekspozimin ndaj rrezikut të tregut brenda parametrave të pranueshëm, ndërkohë që optimizon kthimin nga rreziku.

Elementet kryesore të rrezikut të çmimit që ndikojnë Bankën janë:

- Rreziku i normave të interesit i lidhur me ndryshimet në vlerën e drejtë të instrumenteve financiare për shkak të ndryshimit të normave të interesit; dhe
- Rreziku i kursit të këmbimit i lidhur me ndryshimet në vlerën e drejtë të instrumenteve financiare për shkak të ndryshimit të kursit të këmbimit.

Ekspozimi i Bankës ndaj rrezikut të kursit të këmbimit monitorohet mbi baza të vazhdueshme. Aktivitetet dhe detyrimet financiare në monedhë të huaj paraqiten në shënimet e pasqyrave financiare.

Për qëllime të administrimit të rezervës valutore, funksion i cili realizohet nga Departamenti i Operacioneve Monetare, Këshilli Mbikëqyrës ka përcaktuar kritere për përbërjen sipas monedhave të rezervës valutore në përputhje me

objektivat e mbajtjes së rezervave. Kjo shërben si referencë për t'u përdorur në administrimin e rrezikut të kursit të këmbimit. Si rrjedhojë, Banka është pasive në administrimin e rrezikut të kursit të këmbimit. Komiteti i Investimit përcakton disa kufizime për përbërjen sipas monedhave të transheve të rezervës valutore. Kufizimet monitorohen nga Departamenti i Operacioneve Monetare me qëllim kryerjen e veprimeve të nevojshme balancuese për ruajtjen e peshave të shtuara për përbërjen sipas monedhave.

(i) Rreziku i normave të interesit

Operacionet e Bankës janë të ekspozuara ndaj rrezikut të normave të interesit, i cili ndikon në çmimet e aktiveve interesprurëse (duke përfshirë investimet) dhe detyrimeve që mbartin interes.

Departamenti i Operacioneve Monetare të Bankës monitoron rrezikun e normave të interesit. Banka zbut këto rreziqe duke mbajtur një tepricë të konsiderueshme të aktiveve që mbartin interes në raport me detyrimet. Banka zotëron një portofol të aktiveve dhe detyrimeve financiare që mbartin interes në mënyrë të tillë që e ardhura neto nga interesi të jetë në mënyrë të konsiderueshme më e lartë se nevojat operacionale, në mënyrë që të minimizojë efektin potencial të kundërt të luhatjeve ndaj normave të interesit. Normat e interesit të zbatuara ndaj aktiveve dhe detyrimeve financiare paraqiten në shënimet e pasqyrave financiare.

Administrimi i rrezikut të normës së interesit, për qëllime të administrimit të rezervës valutore, përmban si aktivitet bazë të tij procesin e përzgjedhjes së një portofoli/kohëzgjatjeje benchmark për secilin nga tregjet (monedhat) në të cilat mbahet rezerva valutore. Përzgjedhja e realizuar rishikohet periodikisht një herë në vit ose kurdoherë që ndryshimet e kushteve të tregut kërkojnë një rivlerësim. Krahas përcaktimit të portofoleve benchmark, Komiteti i Investimit, në përputhje me kufizimin e dhënë nga Këshilli Mbikëqyrës, përcakton dhe kufizimet në nivel transhi për faktorët e rrezikut shtesë që mund të ndërmerren nga specialistët e administrimit të portofolit gjatë administrimit aktiv. Kufizimet në nivel portofoli janë përcaktuar nga Drejtori i Departamentit të Operacioneve Monetare.

Treguesit kryesorë të përdorur për të matur nivelin e rrezikut të normave të interesit për portofolet individuale dhe për rezervën valutore është treguesi i kohëzgjatjes dhe VaR (Vlera në Rrezik).

- Kohëzgjatja mat ndjeshmërinë e çmimit të letrave me vlerë të borxhit me të ardhura fikse kundrejt luhatjes së normave të interesit në treg.
- Treguesi VaR përkufizohet si humbja maksimale e një portofoli bazuar në ekspozimin që ka ndaj faktorëve të rrezikut, me një interval besimi të caktuar dhe për një horizont të caktuar kohor.

Banka përdor metoda parametrike si matrica e kovariancave, llogaritur bazuar në ndryshime historike të normave të interesit, të dhëna javore të tre viteve

të fundit me një interval besimi 95% dhe me metodën e peshave si EWMA (*Exponentially Weighted Moving Average*) për të vlerësuar humbjen maksimale të përllogaritur nga portofoli për një periudhë njëvjeçare. Një VaR 95% (VaR (95%)) mund të interpretohet si humbja maksimale në 95% të rasteve në një horizont kohor njëvjeçar.

Për qëllime të administrimit të rezervës, VaR i përllogaritur përfshin vetëm ekspozimin ndaj faktorit të rrezikut të ndryshimit të normave të interesit për gjithë pozicionet, përfshirë instrumentet benchmark dhe instrumentet *jo-benchmark*.

Për instrumentet benchmark shfrytëzohen të dhënat për ndryshimet e normave të interesit të emetimeve të thesarit për çdo monedhë, ndërsa për instrumentet *jobenchmark* shfrytëzohen të dhënat për emetimet me vlerësim AA, duke qenë se ky vlerësim përbën peshën kryesore të instrumenteve *jo-benchmark* në portofolet e rezervës.

Më poshtë paraqitet një përmbledhje e VaR (95%) të pozicionit të portofolit të Bankës më 31 dhjetor 2018 dhe 2017:

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
VaR (95%) në milionë lekë	(1,459)	(1,118)

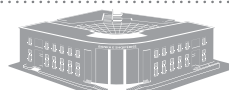
Për më tepër, një metodë e rëndësishme për matjen e rrezikut të tregut është analiza e ndjeshmërisë së vlerave të rezervës nga ndryshime hipotetike të faktorëve të tregut. Të dhënat e përdorura në përllogaritjet e analizës së ndjeshmërisë përfshijnë kohëzgjatjen e portofolit dhe peshën e çdo monedhë. Treguesi i kohëzgjatjes së portofolit tregon shkallën e ndryshimit të vlerës së tregut të portofolit, duke supozuar një zhvendosje paralele të kurbës së normave bazë të interesit për të gjitha instrumentet në përmbajtje të portofolit.

Duke supozuar një rritje/(ulje) të menjëhershme paralele të normave të interesit me 50 pikë bazë dhe 100 pikë bazë dhe një korrelacion të barabartë me 1 midis kurbave, si dhe bazuar në kohëzgjatjen e rezervës valutore agregate, më poshtë paraqiten llogaritjet për humbjen / (fitimin) nga secili skenar:

Efekti i vlerësuar në fitim (humbje) në milionë lekë	2018		2017	
	100 bp	50 bp	100 bp	50 bp
Rritje	(3,921)	(1,961)	(3,085)	(2,003)
Zvogëlim	3,921	1,961	3,085	2,003

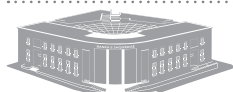
Aktivet dhe detyrimet me norma të ndryshueshme interesi mbartin rrezikun e ndryshimit të bazës që shërben për të përcaktuar normat e interesit.

Pozicioni i ndjeshmërisë së Bankës ndaj normës së interesit, ndarë sipas rëzimit kontraktual jepet në tabelën pasardhëse, e cila përfshin instrumentet financiare me vlerë të mbartur të klasifikuar sipas rëzimit kontraktual ose datës së maturitetit.

31 dhjetor 2018	Totali	Norma interesi të ndryshueshme	Instrumente me norma fikse interesi			Instrumente që nuk mbar- tin interes
			Deri në 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Mbi 3 muaj	
Aktive interes-prurëse						
Paraja dhe balancat me bankat	189,967	161,062	14,106	10,406	4,319	74
Aktive të tregtueshme	13,985	1,429	380	273	11,903	-
Llogari me FMN-në	33,512	12,634	-	-	-	20,878
Kredi ndaj bankave	32,318	-	21,677	10,641	-	-
Investime në letra me vlerë	247,604	124	3,227	3,877	240,376	-
Aktive të tjera (Shënimi 16)	1,821	-	-	-	1,821	-
Totali	519,207	175,249	39,390	25,197	258,419	20,952
Detyrime që mbar-tin interes						
Para në qarkullim	286,132	-	-	-	-	286,132
Detyrime ndaj bankave	137,223	-	137,223	-	-	-
Depozita dhe hua nga palë të treta	5,735	-	3,886	-	-	1,849
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	63,111	500	-	-	-	62,611
Detyrime ndaj FMN-së	23,990	6,983	-	-	-	17,007
Detyrime të tjera	212	-	-	-	-	212
Totali	516,403	7,483	141,109	-	-	367,811
Hendeku i instrumenteve që mbar-tin interes	2,804	167,766	(101,719)	25,197	258,419	(346,859)

31 dhjetor 2017	Totali	Norma interesi të ndryshueshme	Instrumente me norma fikse interesi			Instrumente që nuk mbar- tin interes
			Deri në 1 muaj	Nga 1 deri në 3 muaj	Mbi 3 muaj	
Aktive interes-prurëse						
Paraja dhe balancat me bankat	161,765	147,175	12,050	2,393	-	147
Aktive të tregtueshme	14,240	1,616	-	77	12,547	-
Llogari me FMN-në	41,733	18,437	-	-	-	23,296
Kredi ndaj bankave	39,871	-	30,519	9,352	-	-
Investime në letra me vlerë	245,375	557	16,777	30,039	198,002	-
Aktive të tjera (Shënimi 16)	1,712	-	-	-	1,712	-
Totali	504,696	167,785	59,346	41,861	212,261	23,443
Detyrime që mbar-tin interes						
Para në qarkullim	274,685	-	-	-	-	274,685
Detyrime ndaj bankave	146,635	-	146,635	-	-	-
Depozita dhe hua nga palë të treta	4,033	-	3,848	-	-	185
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	35,295	500	-	-	-	34,795
Detyrime ndaj FMN-së	26,751	7,447	-	-	-	19,304
Detyrime të tjera	328	-	-	-	-	328
Totali	487,727	7,947	150,483	-	-	329,297
Hendeku i instrumenteve që mbar-tin interes	16,969	159,838	(91,137)	41,861	212,261	(305,854)

Kontratat e ardhshme

Kontratat e ardhshme janë kontrata standarde për blerjen ose shitjen e aktiveve financiare ose jo financiare, në një datë të caktuar dhe me një çmim tregu të paracaktuar. Për të minimizuar rrezikun e kreditit, në varësi të llojit të instrumentit, investitorët duhet të lënë një marzh pranë zyrës së 'clearing'-ut, si garanci financiare. Ky marzh ose bono performance vlerësohet çdo ditë sipas tregut, që do të thotë se çdo ndryshim në vlerë tregohet në llogarinë e investitorit në fund të çdo dite tregtimi deri në skadimin e kontratës.

Vlera e drejtë neto e kontratave të së ardhmes më 31 dhjetor 2018 është 12 milionë lekë (2017: vlera e drejtë neto ishte zero) (shih Shënimin 13).

Vlera nominale e këtyre kontratave më 31 dhjetor 2018 paraqitet:

- kontratat në blerje janë në vlerën 4,127 milionë lekë (2017: 1,668 milionë lekë); dhe
- kontratat në shitje janë në vlerën 1,426 milionë lekë (2017: 2,096 milionë lekë).

(ii) Rreziku i kurseve të këmbimit

Rreziku i kursit të këmbimit vjen si pasojë e diferencës në strukturën e monedhave midis aktiveve dhe detyrimeve. Nga një këndvështrim kontabël, Banka është e ekspozuar ndaj rrezikut të këmbimit për shkak të realizimit të funksioneve të saj si bankë qendrore.

Ky rrezik mund të ndikojë madhësinë e kapitalit të saj. Për të administruar këtë lloj ekspozimi ndër vite janë ndërmarrë masa për të rritur kapitalin, hyrjen e fondeve dhe, në raste të veçanta, atëherë kur balanca e rezervës së rivlerësimit është negative, janë emetuar instrumente borxhi nga Qeveria e Republikës së Shqipërisë, sikurse parashikohet në ligjin 'Për Bankën e Shqipërisë' (Shënimi 7(N) dhe 22).

Kontratat forward

Derivativët e tregtueshëm përfshijnë kontratat e këmbimeve *forward*, që janë të lidhura ndërmjet Bankës dhe Qeverisë Shqiptare. Këto instrumente zakonisht nuk mbyllen përpara maturitetit kontraktual.

Vlera e drejtë e kontratave *forward* të këmbimit valutor më 31 dhjetor 2018 ishte zero (2017: 77 milionë lekë) (Shënimi 13).

Kurset kryesore të këmbimit të përdorura janë sa më poshtë:

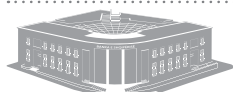
Në Lekë	Kursi mesatar		Kursi fiks në fund të vitit	
	2018	2017	2018	2017
Dollari Amerikan (USD)	107.99	119.10	107.82	111.10
Monedha e Bashkimit European (EUR)	127.59	134.15	123.42	132.95
Paundi Britanik (GBP)	144.21	153.20	137.42	149.95
Të drejtat speciale të tërheqjes (SDR)	152.92	164.96	149.95	157.84
Yeni Japonez (JPY)	0.98	1.06	0.98	0.99
Juani Kinez (offshore) (CNH)	16.34	17.62	15.68	17.06

Analiza e ndjeshmërisë

Një forcim (dobësim) i arsyeshëm i EUR, USD, GBP ose valutave të tjera me 10% ndaj Lekut më 31 dhjetor do të kishte ndikuar në matjen e instrumenteve financiare të shprehura në një monedhë të huaj si dhe mbi kapitalin dhe fitimin ose humbjen për shumat e treguara më poshtë. Kjo analizë supozon se gjithë treguesit e tjerë, në veçanti normat e interesit, mbeten konstante dhe injoron çdo ndikim të shitjeve dhe blerjeve të parashikuara.

Ekspozimi i Bankës ndaj rrezikut të kurseve të këmbimit më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017 është si më poshtë:

31 dhjetor 2018	Lek	USD	EUR	GBP	SDR	Të tjera	Totali
Aktive							
Paraja dhe balancat me bankat	4	6,731	169,150	116	-	13,966	189,967
Aktive të tregtueshme	-	13,985	-	-	-	-	13,985
Llogari me FMN-në	-	-	-	-	33,512	-	33,512
Kredi ndaj bankave	32,318	-	-	-	-	-	32,318
Investime në letra me vlerë	55,587	59,549	115,627	9,226	-	7,615	247,604
Aktive të tjera	1,821	-	-	-	-	-	1,821
Totali i aktiveve	89,730	80,265	284,777	9,342	33,512	21,581	519,207
Detyrime							
Para në qarkullim	286,132	-	-	-	-	-	286,132
Detyrime ndaj bankave	55,535	11,049	70,639	-	-	-	137,223
Depozita dhe hua nga palë të treta	4,204	-	1,532	-	-	-	5,735
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	21,314	39	41,060	-	698	-	63,111
Detyrime ndaj FMN-së	-	-	-	-	23,990	-	23,990
Detyrime të tjera	114	96	2	-	-	-	212
Totali i detyrimeve	367,299	11,184	113,232	-	24,688	-	516,403
Ekspozimi neto në pasqyrën e pozicionit financiare	(277,569)	69,081	171,545	9,342	8,824	21,581	2,804
Analiza e ndjeshmërisë							
Efekt i Fitimit/(humbjes): Forcim (10%)	-	6,908	17,155	934	882	2,158	-
Dobësim (10%)	-	(6,908)	(17,155)	(934)	(882)	(2,158)	-

31 dhjetor 2017	ALL	USD	EUR	GBP	SDR	Të tjera	Total
Aktive							
Paraja dhe balancat me bankat	-	10,515	137,541	1,528	-	12,181	161,765
Aktive të tregtueshme	-	14,163	75	-	-	2	14,240
Llogari me FMN-në	-	-	-	-	41,733	-	41,733
Kredi ndaj bankave	39,871	-	-	-	-	-	39,871
Investime në letra me vlerë	52,718	63,218	114,821	8,708	-	5,910	245,375
Aktive të tjera (Shënimi 16)	1,712	-	-	-	-	-	1,712
Totali i aktiveve	94,301	87,896	252,437	10,236	41,733	18,093	504,696
Detyrime							
Para në qarkullim	274,685	-	-	-	-	-	274,685
Detyrime ndaj bankave	50,838	14,936	80,861	-	-	-	146,635
Depozita dhe hua nga palë të treta	4,027	-	6	-	-	-	4,033
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	22,390	250	11,894	-	761	-	35,295
Detyrime ndaj FMN-së	-	-	-	-	26,751	-	26,751
Detyrime të tjera	148	178	2	-	-	-	328
Totali i detyrimeve	352,088	15,364	92,763	-	27,512	-	487,727
Ekspozimi neto në pasqyrën e pozicionit financiare	(257,787)	72,532	159,674	10,236	14,221	18,093	16,969
Analiza e ndjeshmërisë							
Efekti i Fitimit/(humbjes): Forcim (10%)	-	7,253	15,967	1,024	1,422	1,809	-
Dobësim (10%)	-	(7,253)	(15,967)	(1,024)	(1,422)	(1,809)	-

G. Vlera e drejtë e instrumenteve financiare

Teknikat vlerësuese përfshijnë vlerën neto të aktualizuar dhe modelet e skontimit të flukseve, krahasuar me instrumentet e ngjashme për të cilën ekzistojnë çmime të vëzhgueshme tregu dhe modele të tjera vlerësimi. Supozimet dhe burimet e përdorura në teknikat vlerësuese përfshijnë norma interesi benchmark dhe norma interesi pa rrezik, shtesat e kreditimit dhe shtesa të tjera të përdorura në vlerësimin e faktorit skontues, çmimet e kapitalit dhe të obligacioneve, kurset e këmbimeve valutore, çmimet e indeksuara të kapitalit dhe pritshmëria e korrelacioneve dhe luhatshmërisë së çmimeve.

Qëllimi i teknikave vlerësuese është që të realizohet një matje me vlerë të drejtë që reflekton çmimin që do të arkëtohej nga shitja e një aktivi ose që do të paguhej për të transferuar një detyrim në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut, në datën e matjes.

Banka përdor metoda gjerësisht të njohura të vlerësimit për përcaktimin e vlerës së drejtë të instrumenteve të thjeshta financiare, të tilla si kontratat e shkëmbimit të monedhave të huaja dhe të normave të interesit, të cilat përdorin vetëm të dhëna të vrojtueshme në treg dhe që kërkojnë pak gjykim dhe vlerësim. Çmimet e vrojtueshme dhe të dhënat e modeleve janë të disponueshme në bursat e letrave me vlerë të borxhit dhe të letrave me vlerë të kapitalit. Disponibiliteti i çmimeve të vrojtueshme të tregut zvogëlon nevojën për gjykim dhe vlerësim nga

drejtimi i Bankës, dhe ul pasigurinë e lidhur me përcaktimin e vlerës së drejtë. Disponibiliteti i çmimeve të tregut dhe të dhënave të vrojtueshme, ndryshon sipas produkteve dhe tregjeve, dhe ndikohet prej ngjarjeve të veçanta dhe kushteve të përgjithshme të tregjeve financiare.

Vlerësimet e vlerës së drejtë të përfuara nga modelet rregullohen për faktorë të tjerë, siç janë rreziku i likuiditetit ose pasiguritë e modeleve, në atë masë që Banka beson që një pjesëmarrës i tretë në treg do t'i marrë ato parasysht në vendosjen e çmimit të një transaksioni. Vlera e drejtë reflekton rrezikun e kreditit së instrumentit dhe përfshin rregullime për të marrë parasysht rrezikun e kreditit të Bankës dhe të kundërpartisë kur është e përshtatshme.

Të dhënat e modeleve dhe vlerat kalibrohen përkundrejt të dhënave historike dhe parashikimeve të publikuara dhe kur është e mundur përkundrejt transaksioneve korrente apo të fundit të vëzhguara në instrumente të ndryshme dhe përkundrejt kuotimeve të ndërmjetësuesve. Ky proces kalibrimi është shumë subjektiv dhe jep një bashkësi zgjedhjesh të të dhënave të mundshme dhe të vlerësimeve të vlerës së drejtë, dhe gjykimi i menaxhimit është i nevojshëm për të zgjedhur pikën më të përshtatshme në këtë bashkësi.

Vlerat e drejta të aktiveve financiare dhe detyrimeve financiare që tregtohen në tregje aktive janë bazuar në çmimet e kuotuar të tregut ose të çmimeve të kuotuar nga tregtarët. Për të gjitha instrumentet e tjera financiare, Banka përcakton vlerën e drejtë, duke përdorur teknika vlerësimi. Teknikat e vlerësimit përfshijnë vlerën aktuale neto dhe modelet e skontuara të flukseve monetare, krahasimin me instrumente të ngjashme për të cilat ekzistojnë çmime tregu të vrojtueshme dhe modele të tjera të vlerësimit. Objektivi i teknikave të vlerësimit është të arrijë në një përcaktim të vlerës së drejtë, që reflekton çmimin e instrumentit financiar në një transaksion të rregullt midis pjesëmarrësve të tregut në datën e raportimit.

Banka përdor modele vlerësimi gjerësisht të njohura për përcaktimin e vlerës së drejtë të instrumenteve financiare të zakonshme e të thjeshta, që përdorin vetëm të dhëna tregu të vëzhgueshme dhe që kërkojnë pak gjykim dhe vlerësim. Çmimet e vëzhgueshme dhe treguesit e modeleve janë zakonisht të disponueshëm në treg për letrat me vlerë të listuara, për derivativët e kursit të këmbimit, si dhe për kontratat e së ardhmes të normave të interesit dhe derivativë të thjeshtë mbi bankak. Disponueshmëria e çmimeve të vëzhgueshme të tregut dhe treguesve të modeleve ul nevojën për gjykim dhe vlerësim dhe gjithashtu redukton pasigurinë që shoqëron përcaktimin e vlerës së drejtë. Disponueshmëria e çmimeve të vrojtueshme të tregut dhe të dhënave ndryshon sipas produkteve dhe tregjeve dhe është e prirur që të ndryshojë në bazë të ngjarjeve të veçanta dhe kushteve të përgjithshme të tregjeve financiare.

Instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë. Hierarkia e vlerës së drejtë Tabela e mëposhtme analizon instrumentet financiare të matura me vlerën e drejtë në datën e raportimit, nga niveli i hierarkisë në të cilën matja me vlerën

e drejtë kategorizohet. Shumat bazohen në vlerën e njohur në pasqyrën e pozicionit financiar.

31 dhjetor 2018	Shënime	Niveli 1	Niveli 2	Niveli 3	Totali
Aktive financiare					
Aktive të tregtueshme joderivative	13	13,973	-	-	13,973
Aktive të tregtueshme derivative	13	12	-	-	12
Investime në letra me vlerë	14	169,272	78,332	-	247,604
Totali		183,257	78,332	-	261,589
31 dhjetor 2017	Shënime	Niveli 1	Niveli 2	Niveli 3	Totali
Aktive financiare					
Aktive të tregtueshme joderivative	13	14,163	-	-	14,163
Aktive të tregtueshme derivative	13	-	-	77	77
Investime në letra me vlerë	14	180,008	65,367	-	245,375
Totali		194,171	65,367	77	259,615

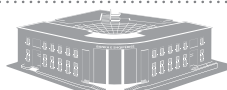
Instrumente financiare që nuk maten me vlerën e drejtë

Tabela e mëposhtme paraqet vlerën e drejtë të disa instrumenteve financiare që nuk maten me vlerën e drejtë në nivelet e hierarkisë së vlerës së drejtë në të cilën çdo matje e vlerës së drejtë kategorizohet.

	Shënime	31 dhjetor 2018		31 dhjetor 2017	
		Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera kontabël	Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera kontabël
		2018	2018	2017	2017
Aktive					
Paraja dhe balancat me bankat	9	189,967	189,967	161,765	161,765
Kredi ndaj bankave	12	32,318	32,318	39,871	39,871
Llogari me FMN-në	11	33,512	33,512	41,733	41,733
Aktive të tjera financiare	16	1,821	1,821	1,712	1,712
Detyrime					
Detyrime ndaj FMN-së	11	23,990	23,990	26,751	26,751
Detyrime ndaj bankave	18	137,223	137,223	146,635	146,635
Depozita dhe hua nga palët e treta	19	5,735	5,735	4,033	4,033
Detyrime ndaj Qeverisë dhe institucioneve shtetërore	20	63,111	63,111	35,295	35,295
Detyrime të tjera financiare	21	212	212	328	328

H. Rreziku operacional

Rreziku operacional është rreziku i humbjes së drejtpërdrejtë dhe jo të drejtpërdrejtë si rezultat i një shumëllojshmërie shkaqesh të lidhura me operacionet e Bankës, personelin, teknologjinë dhe infrastrukturën, si dhe me faktorë të jashtëm përveç rrezikut të kreditit, rreziqeve të tregut dhe të likuiditetit, të lindura nga kërkesat ligjore dhe rregullatore, si dhe standardet përgjithësisht të pranuar të sjelljes organizative. Rreziku operacional rrjedh nga të gjitha operacionet e Bankës.

Menaxhimi i rrezikut operacional mbështetet në sistemet e kontrollit të brendshëm për një sërë aktivitetesh të Bankës dhe në standardet për menaxhimin e rrezikut operacional si dhe në një sërë politikash të përgjithshme, rregullore të drejtimit të stafit dhe kërkesa rregullatore.

9. PARAJA DHE BALANCAT ME BANKAT

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Mjete monetare	18	18
Llogari rrjedhëse	161,131	147,306
Depozita me afat maturimi deri në tre muaj	24,513	14,441
Zbritja e humbjeve nga zhvlerësimi	(14)	-
Paraja dhe ekuivalentet e saj	185,648	161,765
Depozita me afat maturimi mbi tre muaj	4,319	-
Totali	189,967	161,765

Normat e interesit për llogaritë rrjedhëse janë si më poshtë:

Në %	EUR	USD	GBP	AUD	JPY	CNY	CNH
31 dhjetor 2018	(0.67)- (0.4)	2.09- 2.40	0.00- 0.62	0.05- 1.40	(0.35)- 0.00	0.00- 2.00	0.00- 2.00
31 dhjetor 2017	(0.72)- (0.05)	0.00- 1.41	0.00- 0.25	0.05- 1.25	(0.35)- 0.00	0.00- 2.20	0.09

Normat vjetore të interesit për depozitat afatshkurtra janë si më poshtë:

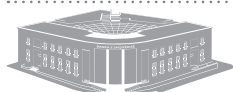
Në %	EUR	USD	CNH
Më 31 dhjetor 2018	(0.405)-(0.37)	3.04	2.6 – 3.24
Më 31 dhjetor 2017	(0.40)	1.46	3.26 – 3.95

10. ARI MONETAR

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Ari monetar	6,992	7,291
Totali	6,992	7,291

Ari monetar është vendosur në depozita dhe llogari rrjedhëse (2017: depozita) pranë bankave korrespondente të huaja.

Rënia prej 299 milionë lekë në krahasim me vitin e kaluar (2017: rënie me 225 milionë lekë krahasuar me vitin 2016) është rezultat i rivlerësimit të arit monetar me vlerë tregu në datën e raportimit dhe njihet në fitim ose humbje dhe akumulohet në rezervën e rivlerësimit (Shënimi 22).

11. LLOGARI ME/DETYRIME NDAJ FONDIT MONETAR NDËRKOMBËTAR (FMN)

Llogari me FMN-në	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Kuota në FMN	20,878	23,296
Të drejta speciale të tërheqjes ('SDR') të mbajtura	12,634	18,437
Totali i aktiveve	33,512	41,733
Detyrime ndaj FMN-së	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Shpërndarjet e SDR-ve	6,965	7,332
Llogaria e letrave me vlerë me FMN-në	14,798	16,813
Llogaria nr.1 e FMN-së	2,195	2,481
Llogaria nr.2 e FMN-së	1	1
Huaja e Uljes së Varfërisë dhe Zhvillimit ('PRGF')	18	115
Interes i përllogaritur	13	9
Totali i detyrimeve	23,990	26,751

Kuotat në FMN prej 20,878 milionë lekësh ose 139 milionë SDR (2017: 23,296 milionë lekë ose 139 milionë SDR) rezultojnë nga anëtarësimi i Republikës së Shqipërisë në FMN, në përputhje me ligjin nr. 8269, datë 23.12.1997 'Për Bankën e Shqipërisë'.

Të drejtat speciale të tërheqjes në shumën prej 12,634 milionë lekësh ose 84 milionë SDR (2017: 18,437 milionë lekë ose 117 milionë SDR) përfaqësojnë depozita të vendosura me FMN-në. SDR-të e mbajtura sjellin interes, i cili përcaktohet në baza javore. Më 31 dhjetor 2018, norma e interesit ishte 1.103% në vit (2017: 0.743% në vit).

Shpërndarjet e SDR-ve prej 6,965 milionë lekësh ose 46 milionë SDR (2017: 7,332 milionë lekë ose 46 milionë SDR) përfaqësojnë shumën të huazuar nga FMN-ja me dy transe në gusht dhe shtator të vitit 2009, qëllimi i të cilave është të sigurojnë një përgjigje të menjëhershme ndaj nevojave afatshkurtra dhe afatgjata për likuiditet të vendeve anëtare. Shpërndarjet e SDR-së mbartin interes, i cili përcaktohet në baza javore dhe paguhet çdo tre muaj. Më 31 dhjetor 2018, norma e interesit ishte 1.103% në vit (2017: 0.743% në vit).

Llogaritë e FMN-së përfaqësojnë detyrime të Bankës përkundrejt pjesëmarrjes së Shqipërisë në FMN. Këto llogari nuk kanë maturitet të përcaktuar. E përfshirë në llogaritë e letrave me vlerë të FMN-së është dhe huaja sipas programit 'Lehtësia e Financimit Afatmesëm' (EFF). Huatë EFF, me vlerë të mbetur prej 15 milionë lekësh ose 0.1 milionë SDR (2017: 96 milionë lekë ose 0.6 milionë SDR) janë disbursuar gjatë periudhës 2006 deri më 2009. Huaja është maturuar më 28 janar 2019. Interesi i këtyre huave është i luhatshëm dhe është i pagueshëm në baza tremujore. Më 31 dhjetor 2018, norma e interesit vjetor ishte 2.108% (2017: 1.747% në vit).

FMN-ja paguan shpërblim për anëtarët me pozicion shpërblimi të transhit të rezervës, me 1.098% në vit (2017: 0.738% në vit). Pozicioni i transhit të rezervës llogaritet si diferencë ndërmjet kuotave në FMN dhe gjendjes së

llogarive të FMN-së, duke përjashtuar mbajtjet e ardhura si rezultat i përdorimit të kredive të akorduara nga FMN-ja dhe ato në llogarinë nr. 2.

Huaja PRGF, me vlerë të mbetur në shumën prej 18 milionë lekësh ose 0.12 milionë SDR (2017: 115 milionë lekë ose 0.7 milionë SDR) përfshin huanë PRGF 4, e cila u akordua në vitin 2006 dhe ka një normë interesi vjetore prej 0.5%. Pas një periudhe prej pesë vitesh e gjysmë, huaja nis të paguhet me 10 këste të njëjta gjashtëmujore. Huaja maturohet më 30 janar 2019.

Mbështetja e drejtpërdrejtë e buxhetit nga FMN-ja

Fondet e siguruara për mbështetje të drejtpërdrejtë të buxhetit nga FMN-ja për Qeverinë Shqiptare, të cilat depozitohen fillimisht në llogaritë e Qeverisë pranë Bankës, nuk njihen si detyrim i Bankës ndaj FMN-së. Qeveria merr përsipër detyrimin për t'i paguar fondet FMN-së ndërkohë që Banka i kryen këto pagesa për llogari të qeverisë. FMN i disbursuar këto fonde në këste gjatë viteve 2014 - 2017, si pjesë e programit EFF të miratuar nga FMN-ja në favor të Shqipërisë. Këto transe janë përdorur për të siguruar financim të drejtpërdrejtë të buxhetit të Qeverisë së Shqipërisë, të përfaqësuar nga Ministria e Financave. Huamarrja është e pagueshme brenda 3 viteve nga Qeveria Shqiptare, nëpërmjet llogarive të Bankës me FMN-në. Qeveria do të depozitojë në llogaritë e saj pranë Bankës fonde të mjaftueshme për të paguar principalin, interesat dhe çdo shpenzim tjetër të lidhur me tranшет e mësipërme. Në lidhje me këtë kredi, Ministria e Financave ka lëshuar nota premtimi në favor të FMN-së. Qeveria filloi ta shlyejë kredinë në tetor 2018. Më 31 dhjetor 2018, vlera e kredisë ishte 43,683 milionë lekë (2017: 50,041 milionë lekë).

12. KREDI NDAJ BANKAVE

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Marrëveshjet e anasjella të riblerjes	32,318	39,461
Kredi njëditore ndaj bankave	-	410
Total	32,318	39,871

Më 31 dhjetor 2018, marrëveshjet e anasjella të riblerjes ndërmjet Bankës dhe bankave tregtare kanë maturitete origjinale që variojnë nga një javë deri në tre muaj (2017: nga një javë deri në tre muaj).

13. AKTIVE/DETYRIME TË TREGTUESHME

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Aktive të tregtueshme		
Joderivativë:		
Obligacione të agjencive të huaja	4,865	6,038
Obligacione të qeverive dhe institucioneve shumëpalëshe	9,108	8,125
Derivativë:		
Kontrata të së ardhmes të normave të interesit	12	-
Kontrata <i>Forward</i> të këmbimit valutor	-	77
Totali	13,985	14,240

Investimet e tregtueshme administrohen nga Banka Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim ('IBRD'), në kuadrin e marrëveshjes së Bankës së Shqipërisë me IBRD-në 'Për administrimin dhe asistencën teknike mbi investimin e rezervës valutore të Bankës së Shqipërisë' (Program Menaxhimi për Rezerva dhe Këshillim) të lidhur më datë 23 shtator 2005. Investimet në këtë portofol mbahen në monedhën USD.

Normat vjetore të interesit për aktivet e tregtueshme joderivative më 31 dhjetor 2018 dhe 2017 janë si më poshtë:

Në %	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
USD	1.250 - 3.125	0.750 - 2.375

14. INVESTIME NË LETRA ME VLERË

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Investime në letra me vlerë të matura me VDATGJ	247,604	-
Letra me vlerë të vlefshme për shitje	-	245,375
Totali	247,604	245,375

Investimet në letra me vlerë të ndara sipas llojit të kundërpartisë dhe llojit të letrës paraqiten si më poshtë:

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Bono thesari të qeverive të huaja dhe institucioneve shumëpalëshe	3,709	5,813
Obligacione të bankave të huaja dhe institucioneve të tjera	32,252	16,532
Obligacione të agjencive të huaja	18,039	25,303
Obligacione të qeverive të huaja dhe institucioneve shumëpalëshe	138,017	145,008
Bono Thesari të Qeverisë Shqiptare	55,587	52,719
Totali	247,604	245,375

Normat vjetore të interesit për çdo monedhë më 31 dhjetor 2018 dhe 2017 janë si më poshtë:

Në %	LEK	USD	GBP	AUD	CNH	EUR
Më 31 dhjetor 2018	1.03-1.54	2.46-4.01	0.70 - 1.29	1.85 - 2.46	2.56 - 2.64	(0.69) - 1.00
Më 31 dhjetor 2017	1.25-2.68	1.33-2.64	0.34 - 0.76	1.88 - 2.14	N/A	(0.85) - 1.82

Investimet në letra me vlerë në monedhë vendase më 31 dhjetor 2018, përfaqësohen nga Bono Thesari të Qeverisë Shqiptare me afat maturimi nga 6 deri në 12 muaj (2017: nga 3 deri në 12 muaj).

Si rezultat i një politike monetare lehtësuese të disa bankave qendrore gjatë vitit 2015 e në vazhdim, normat e kthimit të shumicës prej instrumenteve, pjesë përbërëse e portofoleve në Euro janë negative.

15. AKTIVE TË QËNDRUESHME TË TRUPËZUARA DHE TË PATRUPËZUARA

	Toka, ndërtesa dhe instalime	Mobilje dhe pajisje	Mjete Transporti	Ndërtime në proces	Monedha dhe objekte numizmatike	Totali i ndërtesave dhe pajisje	Programe kompjuterike	Punime në proces	Totali i aktiveve të paturpëzuara	Totali
Kosto ose kosto e supozuar										
Më 1 janar 2017	9,406	2,618	293	204	10,532	23,053	582	6	588	23,641
Shtesa	-	65	-	-	-	65	10	1	11	76
Transferime	-	-	-	-	-	-	7	(7)	-	-
Pakësime	-	(151)	(13)	-	-	(164)	-	-	-	(164)
Riklasifikime	-	3	1	-	-	4	(4)	-	(4)	-
Më 31 dhjetor 2017	9,406	2,535	281	204	10,532	22,958	595	-	595	23,553
Shtesa	-	108	2	99	-	209	112	26	138	347
Pakësime	-	(219)	(1)	-	-	(220)	-	-	-	(220)
Më 31 dhjetor 2018	9,406	2,424	282	303	10,532	22,947	707	26	733	23,680
Zhvlërësi/Amortizimi i akumuluar										
Më 1 janar 2017	292	2,018	190	-	-	2,500	537	-	537	3,037
Zhvlërësi/Amortizimi	145	268	21	-	-	434	21	-	21	455
Pakësime	-	(147)	(14)	-	-	(161)	(4)	-	(4)	(165)
Më 31 dhjetor 2017	437	2,139	197	-	-	2,773	554	-	554	3,327
Amortizimi i vitit	145	174	19	-	-	338	39	-	39	377
Pakësime	-	(219)	-	-	-	(219)	-	-	-	(219)
Më 31 dhjetor 2018	582	2,094	216	-	-	2,892	593	-	593	3,485
Vlera kontabël										
Më 31 dhjetor 2017	8,969	396	84	204	10,532	20,185	41	-	41	20,226
Më 31 dhjetor 2018	8,824	330	66	303	10,532	20,057	112	26	138	20,195

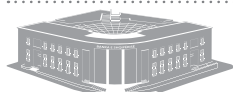
16. AKTIVE TË TJERA

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Aktive financiare		
Kredi për punonjësit, neto	1,821	1,712
	1,821	1,712
Aktive jo-financiare		
Numizmatika (monedha dhe kartëmonedha)	300	302
Kosto printimi dhe shtypjeje	249	291
Inventarë	21	21
Të tjera	83	25
	653	639
Totali	2,474	2,351

Më 31 dhjetor 2018, kreditë e punonjësve paraqiten neto nga provizionet që lidhen me to, në vlerën prej 6 milionë lekë (2017: 8 milionë lekë) (shih Shënimin 8(E)(vi)(b)).

17. PARA NË QARKULLIM

Banka ka të drejtën ekskluzive të emetimit të monedhës shqiptare. Ky zë përfshin kartëmonedha dhe monedha vendase në qarkullim të emetuar nga Banka. Më 31 dhjetor 2018 dhe 2017, gjendja e kartëmonedhave dhe monedhave në qarkullim është si më poshtë:

Vlera Nominale Lekë	31 dhjetor 2018		31 dhjetor 2017	
	Numri (në mijë)	Totali Lekë (milionë)	Numri (në mijë)	Totali Lekë (milionë)
Kartëmonedha:				
100	3,401	340	3,402	340
200	10,730	2,146	11,333	2,267
500	18,795	9,397	17,921	8,961
1,000	36,708	36,708	39,006	39,006
2,000	33,782	67,564	31,203	62,405
5,000	33,032	165,160	31,454	157,269
Monedha (1-100)		4,817		4,437
		286,132		274,685

18. DETYRIME NDAJ BANKAVE

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Rezerva e detyruar dhe llogaritë rrjedhëse	131,123	146,635
Depozita	6,100	-
Totali	137,223	146,635

Në përputhje me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 39, datë 25.06.2014, ndryshuar me vendimin nr. 11, datë 07.02.2018, norma e interesit për rezervën e detyruar në lekë është 100 % e normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes, të miratuar nga Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë, në ditën e fundit të periudhës bazë. Më 31 dhjetor 2018 norma e interesit rezulton 1% (2017: 70% e normës bazë ose 0.875%).

Sipas vendimit nr. 11, datë 07.02 norma e interesit për rezervën e detyruar në Euro është e barabartë me normën e depozitës të përcaktuar nga Banka Qendrore Evropiane (BQE). Më 31 dhjetor 2018 interes rezulton negativ me normë 0.4% (2017: negativ në 0.4%). Rezerva e detyrueshme në EUR e mbajtur në Lekë nuk shpërblehet me interes.

Më 31 dhjetor 2018 rezerva e detyruar në USD e mbajtur në USD dhe Lekë nuk shpërblehet me interes (2017: nuk shpërblehet me interes).

Sipas vendimit të Këshillit Mbikëqyrës nr. 29, datë 16.05.2012 'Mbi minimumin e rezervës së detyruar mbajtur në Bankën e Shqipërisë nga bankat', ndryshuar me vendimin nr. 75, datë 6.07.2016, Banka lejon bankat tregtare të mbajnë rezervën e detyrueshme edhe në formën e parasë në kujdestari.

19. DEPOZITA DHE KREDI NGA PALË TË TRETA

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Depozita nga Agjencia e Sigurimit të Depozitave	5,420	3,856
Depozitat nga fondi i pensionit	284	97
Depozita nga individët për pjesëmarrjen në ankandet e bonos së thesarit	31	80
Totali	5,735	4,033

Depozitat nga fondi i pensionit lidhen me fondin e pensionit, që bazohet në kontributin e punonjësve, si dhe në kontributin e punëdhënësit. Mbështetur në vendimin nr. 17, datë 26.02.2014 të Këshillit Mbikëqyrës, fondi i pensionit raporton pozicionin e tij financiar më vete nga ai i Bankës së Shqipërisë.

20. DETYRIME NDAJ QEVERISË DHE INSTITUCIONEVE SHQETËRORE

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Fitim për t'u shpërndarë Qeverisë	576	901
Llogari dhe depozita në emër të Qeverisë	57,201	29,821
Detyrime ndaj institucioneve shtetërore	5,334	4,573
Totali	63,111	35,295

Bazuar në marrëveshjen ndërmjet Bankës dhe Ministrisë së Financave, Banka e Shqipërisë paguan interes vetëm për vendosjen e depozitave me afat nga ana e Qeverisë Shqiptare, si dhe për një depozite garancie në shumën 500 milionë lekë (2017: 500 milionë lekë), për të cilën norma e interesit bazohet në vendimet e Këshillit Mbikëqyrës. Për këto dy tipe depozitash norma e interesit më 31 dhjetor 2018 është 1% (2017: 1.25%). Fitimi për t'u shpërndarë Qeverisë detajuar si më poshtë:

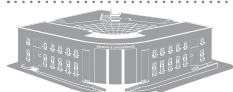
	Shënimi	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Rezultati neto për periudhën		(14,321)	(14,332)
Transferimi në rezerva	22	14,843	15,219
Shpërndarja nga fitimi për vitin		522	887
Shpërndarja nga rezerva të tjera	22	54	14
Totali që do t'i shpërndahet Qeverisë		576	901

Fitimi që do të shpërndahet më 31 dhjetor 2018 do t'i shpërndahet qeverisë vitin e ardhshëm, ndërsa fitimi për t'u shpërndarë më 31 dhjetor 2017 iu shpërndaj Qeverisë në vitin 2018.

21. DETYRIME TË TJERA

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Detyrimet financiare		
Detyrime ndaj institucioneve ndërkombëtare financiare	53	168
Detyrime ndaj të tretëve	101	105
Shpenzime të përlogaritura	58	55
	212	328
Detyrimet jo-financiare		
Provizione për pretendime dhe për çështje ligjore	152	150
Grante	1	6
	153	156
Totali	365	484

Në detyrimet ndaj institucioneve ndërkombëtare financiare përfshihen shuma të pagueshme ndaj IBRD-së Agjencisë Ndërkombëtare të Zhvillimit ('IDA'),

Agjencisë së Garantimit Shumëpalësh të Investimeve ('MIGA'), dhe Bankës Islamike për Zhvillim ('IDB').

Shumat krahasuese për detyrimet ndaj palëve të treta dhe granteve, të klasifikuara më parë si shpenzime të përllogaritura janë riklasifikuar për të qenë në përputhje me paraqitjen e vitit aktual.

Lëvizjet në provizionet për pretendime dhe për çështje ligjore janë si më poshtë:

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Gjendja më 1 janar	150	139
Provizione të krijuara gjatë vitit	11	25
Provizione të përdorura gjatë vitit	-	(5)
Provizione të rimarra gjatë vitit	(9)	(9)
Gjendja më 31 dhjetor	152	150

22. REZERVAT

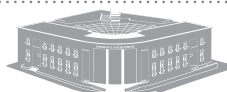
	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Rezerva ligjore	12,500	12,500
Rezerva e rivlerësimit	(6,850)	7,993
Rezerva për vlerën e drejtë (investime në letra me vlerë)	241	(205)
Rezerva të tjera	22,100	22,181
Totali	27,991	42,469

Rezerva ligjore është krijuar në zbatim të kërkesave të nenit 9 të ligjit 'Për Bankën e Shqipërisë', sipas të cilit Banka mban 25% të fitimit neto të vitit në Rezervën Ligjore deri sa ajo të arrijë në 500% të kapitalit. Banka e ka përbushur këtë kërkesë që nga 31 dhjetori 2011, me rezervat ligjore deri në shumën prej 12,500 milionë lekësh.

Në zbatim të shkronjës 'a' dhe 'c', të nenit 64 të ligjit 'Për Bankën e Shqipërisë' lëvizja në rezervën e rivlerësimit rezulton nga zërat e mëposhtëm, të cilat fillimisht njihen në fitim ose humbje dhe pastaj transferohen në rezervën e rivlerësimit.

	2018	2017
Humbja neto nga këmbimi (jo nga aktivet dhe detyrimet e tregtueshme)	14,106	12,855
Humbja neto nga këmbimi për aktivet dhe detyrimet e tregtueshme (Shënimi 24)	438	2,167
Humbja neto nga ndryshimet në vlerën e drejtë të arit monetar (Shënimi 10)	299	225
Total	14,843	15,247

Rënia e rezervës së rivlerësimit me 14,843 milionë lekë (2017: 15,247 milionë lekë) është rezultat i zhvlerësimit të monedhave të huaja, dhe kryesisht të USD dhe Euro përkundrejt Lekut (Shënimi 8(F)(ii)).

Rezerva negative e rivlerësimi

Duke pasur parasysh balancën negativ të rezervës së rivlerësimit më 31 dhjetor 2018 dhe në përputhje me kërkesat e pikës 'b', nenin 64 të ligjit "Për Bankën e Shqipërisë" (Shënimi 7 (N)) dhe një marrëveshje dypalëshe me Qeverinë e Shqipërisë, kjo e fundit do të lëshojë letra me vlerë të borxhit për të mbuluar balancën negative të rezervës së rivlerësimit brenda muajit prill 2019 dhe pas lëshimit të raportit të audituesve të jashtëm për këto pasqyra financiare.

Rezervat e tjera përfshijnë sa më poshtë:

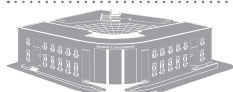
	31 Dhjetor 2018	31 Dhjetor 2017
Rezerva për bilancin e pagesave	7,209	7,209
Rezerva në ar dhe metale të çmuara	7,042	7,042
Rezerva për aktivet e qëndrueshme të trupëzuara	7,849	7,902
Rezerva për efektet e pritshme nga instrumentet financiare	-	28
Total	22,100	22,181

Rezerva për bilancin e pagesave ka të bëjë me grante të dhëna nga Komuniteti Evropian përgjatë viteve 1992 dhe 1993. Në këtë rezervë nuk ka pasur ndryshime që nga viti 1995.

Rezerva në ar dhe metale të çmuara përfaqëson rezervën e krijuar bazuar në ligjin nr. 9862, datë 24.01.2008 'Për transferimin e pronësisë së arit dhe metaleve të tjera të çmuara nga Këshilli i Ministrave te Banka e Shqipërisë'.

Rezerva për aktivet e qëndrueshme të trupëzuara në shumën 7,849 milion lekë (2017: 7,902 milionë lekë) është krijuar si fillim bazuar në vendimet e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 19 dhe nr. 20, datë 15.03.2018, si rezultat i rishpërndarjes së rezervës së tranzicionit në shumën prej 5,619 milionë lekë, krijuar si rezultat i zbatimit për herë të parë të SNRF-ve, dhe rezervave të tjera në shumën 2,297 milionë lekë të krijuara ndër vite duke zbritur shpërndarjet neto ndaj qeverisë shqiptare në shumën 14 milionë lekë. Për vitin 2018 shuma për t'iu shpërndarë qeverisë shqiptare është 53 milionë lekë. Nga totali i rezervës së aktiveve të qëndrueshme të trupëzuara, shuma prej 2,400 (2017: 2,453 milionë lekë) është e shpërndashme në të ardhmen dhe të tilla shpërndarje janë subjekt i vendimeve të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë. Pjesa e mbetur e rezervës për aktivet e qëndrueshme të trupëzuara nuk është e shpërndashme.

Rezerva për efektet e pritshme nga instrumentet financiare u krijua sipas vendimit të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 20, datë 15.03.2018 për të mbuluar efektet e humbjeve të pritshme të kreditit nga adoptimi fillestar i SNRF 9 më 1 janar 2018 në shumën 27 milionë lekë (Shënimi 8(B)). Pjesa e mbetur prej 1 milionë lekë do t'i shpërndahet Qeverisë së Shqipërisë për vitin 2018 (Shënimi 20).

23. TË ARDHURA NGA INTERESA, NETO

	2018	2017
Të ardhura nga interesat llogariten me metodën e interesit efektiv		
Investime në letra me vlerë	2,280	1,702
Hua ndaj bankave	482	444
Depozita dhe llogarite rrjedhëse me bankat	232	161
Llogaritë me FMN-në	173	130
Interesa negativ për rezervën e detyrueshme	54	95
Të tjera	200	199
Totali	3,421	2,731
Shpenzime për interesa		
Rezerva e detyrueshme	361	316
Llogaritë e FMN-së	67	42
Llogaritë e Qeverisë Shqiptare	27	10
Depozita të palëve të treta	42	46
Interesa negative nga llogaritë rrjedhëse dhe depozitat me bankat	567	392
Totali	1,064	806
Të ardhura nga interesat, neto	2,357	1,925

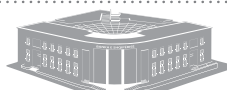
Interesat negative nga llogaritë dhe depozitat me bankat në shumën 567 milionë lekë (2017: 392 milionë lekë) përfaqësojnë shpenzime nga normat negative të depozitave dhe llogarive të vendosura me bankat e huaja.

Të ardhurat nga interesi i investimeve në letra me vlerë përfshijnë shumën 1,190 milionë lekë (2017: 1,091 milionë lekë) si të ardhurat të marra nga letrat me vlerë të emetuara nga Qeveria Shqiptare dhe shumën 1,090 milionë lekë (2017: 611 milionë lekë) si të ardhurat nga huadhënia e letrave me vlerë dhe nga investimet në letra me vlerë të rezervës valutore, pas llogaritjes së amortizimit të primit/zbritjes.

24. TË ARDHURA NGA TREGTIMI, NETO

	2018	2017
Të ardhura nga interesat nga aktivet e tregtueshme	257	200
Humbje neto nga shitja e aktiveve të tregtueshme	(68)	(37)
Fitimi/(humbja) e porealizuar nga rivlerësimi	88	(36)
Fitimi neto nga kontratat e së ardhmes dhe kontratat forward	338	640
Humbje neto nga këmbimi për aktivet dhe detyrimet e tregtueshme	(438)	(2,167)
Totali	177	(1,400)

Shuma krahasuese për humbjet neto në valutë të përfshirë në të ardhurat neto të tregtimit prej 2,167 milionë lekësh, të klasifikuar më parë si humbje neto në valutë në pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe ATGJ, janë paraqitur në përputhje me paraqitjen e vitit aktual.

25. TË ARDHURA TË TJERA

Shih politikat kontabël në Shënimet 7(A)(iii) dhe 7(E).

	2018	2017
(Humbja)/fitimi neto nga shitja e letrave me vlerë	(169)	533
Të tjera	29	35
Totali	(140)	568

26. SHPENZIME PËR PERSONELIN

	2018	2017
Pagat dhe shpërblimet e personelit	1,147	1,094
Kontribut për sigurimet shëndetësore dhe shoqërore	101	98
Kontribut për fond pensioni (shih Shënimin 19)	115	114
Totali	1,363	1,306

Më 31 dhjetor 2018, Banka punëson 516 punonjës (2017: 496 punonjës).

27. SHPENZIME TË TJERA TË PËRGJITHSHME DHE ADMINISTRATIVE

	2018	2017
Shpenzime mirëmbajtje dhe riparime	154	148
Komisione për shërbime nga palë të treta	103	106
Shpenzime informacioni	97	111
Amortizimi i kostos për kartëmonedhat e printuara dhe monedhat e shtypura	75	60
Shpenzime të tjera për personelin	62	59
Shpenzime transporti	35	33
Shpenzime qiraje për ambiente zyrash	34	36
Shpenzime për publikime dhe anëtarësime	13	10
Shpenzime të tjera	39	48
Total	613	611

28. ANGAZHIME DHE GARANCI

(i) Marrëveshje të anasjella riblerjeje

Marrëveshjet e anasjella të riblerjes më 31 dhjetor 2018 përfaqësojnë kredi të kolateralizuara (Shënimi 11). Vlera nominale e letrave me vlerë të përdorura si kolateral më 31 dhjetor 2018 ishte 33,350 milionë lekë (2017: 42,200 milionë lekë).

(ii) Qiraja Operative

Banka është e përfshirë në marrëveshje qiraje operative për ambiente zyrash për një periudhë 3 vjeçare. Më 31 dhjetor 2018 angazhimet e pagueshme për qiranë operative brenda një viti përllogariten në 33 milionë lekë (2017:

34 milionë lekë) dhe nga 1 deri në pesë vjet në 67 milionë lekë (2017: zero). Nuk ka angazhime të pagueshme pas pesë vitesh.

(iii) Angazhimet kapitale

Më 31 dhjetor 2018, Banka ka hyrë në angazhime kapitale në një shumë prej 2,108 milionë lekë (2017: 2,148 milionë lekë) për rikonstrukcionin e njëres prej godinave të saj.

(iv) Angazhimet e kredisë dhe kolateralet e marra nga punonjësit

Më 31 dhjetor 2018, vlera e regjistruar e kolateralit për kreditë afatgjata dhënë punonjësve të Bankës (shih Shënimin 16) arrin shumën 2,492 milionë lekë (2017: 2,372 milionë lekë). Më 31 dhjetor 2018, vlera e angazhimeve të kredive ende të padisbursuara në favor të punonjësve është 69 milionë lekë (2017: 77 milionë lekë).

(v) Çështje ligjore

Pretendime ndaj Bankës mund të ngrihen në rrjedhën normale të biznesit. Në dy raste të paraqitura nga palë të treta, edhe pse detyrimi nuk pranohet, nëse mbrojtja është e pasuksesshme, atëherë shuma të caktuara dhe shpenzime ligjore do të paguhen nga Banka. Rezultati i këtyre veprimeve dhe shumat e pretenduara nga palët e treta nuk janë përcaktuar ende. Banka vlerëson se nuk do të ketë humbje materiale në lidhje me pretendimet, përtej provizioneve që janë krijuar në këto pasqyra financiare (shih Shënimin 21).

29. AKTIVE TË ADMINISTRUARA

Më 31 dhjetor 2018, Banka vepron si kujdestare për bono thesari afatshkurtra me afat maturimi nga 3 deri 12 muaj në vlerën nominale 199 miliardë lekë (2017: 199 miliardë lekë), si dhe për obligacione afatgjata me afat maturimi nga 2 deri 10 vjet në vlerën nominale prej 362 miliardë lekësh (2017: 337 miliardë lekë) dhe 79 milionë EUR (2017: 114 milionë EUR). Këto instrumente financiare përfaqësojnë letra me vlerë të emetuara nga Qeveria Shqiptare.

30. PALËT E LIDHURA

Palët konsiderohen si të lidhura në qoftë se njëra palë ka aftësinë të kontrollojë tjetrën apo të ushtrojë një influencë domethënëse mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare apo të tjera vendime.

Duke marrë në konsideratë çdo palë të lidhur të mundshme, vëmendje i kushtohet përmbajtjes së marrëdhënies dhe jo thjesht formës ligjore.

Palët e lidhura të Bankës përfshijnë drejtuesit dhe anëtarët e Këshillit Mbikëqyrës. Më 31 dhjetor 2018 dhe 2017, transaksionet e realizuara me palët e lidhura përfshijnë:

	2018	2017
Kredi për stafin drejtues		
Staf drejtues	132	126
Totali	132	126

Kreditë kanë normë interesi vjetore 0.5%, një periudhë prej dy vitesh mospagimi dhe janë të pagueshme për 30 vjet me këste të barabarta mujore. Kreditë për strehim janë të kolateralizuara.

	2018	2017
Shpenzime administrative		
<i>Drejtorët dhe anëtarët e Këshillit Mbikëqyrës</i>		
Shpenzime telefoni	5	4
Paga dhe shpërblime	142	136
Dieta	6	6
<i>Drejtorët</i>		
Kompensim karburanti	3	3
Kontributi i Bankës në skemën e fondit të pensionit	14	13
Totali i shpenzimeve administrative për palët e lidhura	170	162

Llogaritë me/(ndaj) Qeverisë Shqiptare dhe institucioneve shtetërore janë paraqitur në shënimet 14 dhe 20, si dhe të ardhurat e interesit nga letrat me vlerë përkatëse dhe shpenzimet e interesit janë të përfshira në Shënimin 23. Premtim pagesat e emetuara nga Qeveria Shqiptare në favor të FMN-së janë të detajuara në Shënimin 11, ndërsa letrat me vlerë të emetuara nga Qeveria Shqiptare dhe menaxhuar nga Banka janë detajuar në Shënimin 28.

31. NGJARJE PAS DATËS SË RAPORTIMIT

Nuk ka ngjarje të rëndësishme pas datës së raportimit, të tilla që mund të kenë nevojë për rregullime ose shënime shpjeguese në këto pasqyra financiare.

